

การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

ปริญญาานิพนธ์
ของ
อุษา ธนาบุญฤทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ

ของ

อุษา ธนาบุญฤทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2544

153804

อุษา ธนาบุญฤทธิ์. (2544). การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจ
ภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม. ปรินิพนธ์
กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ดร.สุพร เข้มเฮง,
อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน.

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ คือ
บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
กับความเชื่ออำนาจภายในตน และศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อ
ความเชื่ออำนาจภายในตน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จังหวัดนครปฐม จำนวน 435 คน ซึ่งได้มาโดยใช้
วิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามวัด
บุคลิกภาพในการแสดงตัว แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบทดสอบวัด
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน ทำการวิเคราะห์
ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมเอสพีเอสเอส (SPSS)

✓ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการ กับความเชื่ออำนาจ
ภายในตน มีค่าเท่ากับ .690 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ค่านำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยง
ดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF SOME FACTORS RELATED TO BELIEF IN INTERNAL LOCUS
OF CONTROL FOR MATHAYOM SUKSA III STUDENTS IN
NAKORNPATTHOM PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
USA THANABOONYARIT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

May 2001

Usa Thanaboonyarit. (2001). *A study of some factors related to belief in internal locus of control for Mathayom Suksa III students in Nakornpathom province.*
Master thesis, M.Ed(Educational Research and Statistics). Bangkok :
Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Suwaporn Semheng,
Mr. Chawalit Ruayajin.

The purpose of this research were to study relationship between some factors i.e., extravert, reasoning-oriented child rearing, critical thinking and belief in internal locus of control. The sample consisted of 435 Mathayom Suksa III students in the academic year 2000 in Nakornpathom province, selected by using the two-stage random sampling. The instruments used in this study consisted of critical thinking test and questionnaires on extravert, reasoning-oriented child rearing, and belief in internal locus of control. The SPSS program was used to analyse the data.

The result of the research showed that :

1. The multiple correlation coefficients between some factors and belief in internal locus of control was .690 with significance at .01 level.
2. The beta weight of extravert, reasoning-oriented child rearing and critical thinking significantly contributed to belief in internal locus of control at .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

ของ
นางสาวอุษา ธนาบุญฤทธิ์

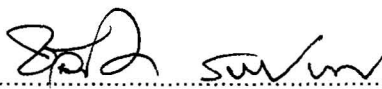
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

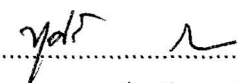

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

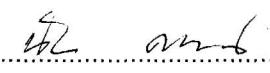
วันที่ // เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ดังนี้

ดร.สุวพร เข้มเฮง ประธานควบคุมปริญญาโท และอาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการควบคุมปริญญาโท รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ และรองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ รองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และ ให้ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่กรุณาให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ เครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการวิจัย

ครอบครัวอ่อนสัมพันธ์และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็น อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา – มารดา สมาชิกในครอบครัวธนาบุญฤทธิ์ และญาติวิหยกุล ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งทางด้านการเงินและกำลังใจด้วยดี เสมอมา

อุษา ธนาบุญฤทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความเชื่ออำนาจภายในตน.....	6
ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน.....	6
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	8
ความสำคัญของความเชื่ออำนาจภายในตนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม..	13
ความหมายและลักษณะของปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย.....	15
บุคลิกภาพในการแสดงตัว.....	15
การอบรมเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผล.....	17
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	55
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	67
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	83

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	32
2 ค่าความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด ของ แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน แบบสอบถาม วัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว และแบบสอบถามวัดการอบรม เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล.....	36
3 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและความเชื่ออำนาจภายในตน.....	52
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัย แต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน และการทดสอบนัยสำคัญ ทางสถิติ.....	53
5 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจ ภายในตน.....	54
6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจ ภายในตน.....	69
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ ในการแสดงตัว.....	70
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผล.....	71
9 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ลำดับขั้นตอนในการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตน.....	12
2	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า....	34

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพสังคมปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกและความสบายต่างๆ ได้ส่งผลให้สภาพสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งจะสังเกตได้ว่าเยาวชนและประชาชนมีค่านิยมที่เป็นสังคมนิยมวัตถุมากกว่าเดิม ทำให้บุคคลมองข้ามในเรื่องของศีลธรรม จริยธรรมไป เพราะเชื่อว่าวัตถุเหล่านั้นทำให้เกิดความสบาย ซึ่งหากเยาวชนและประชาชนของไทยมีค่านิยมเช่นนี้ต่อไป จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างมากเนื่องจากการพัฒนาประเทศจะดำเนินไปได้ด้วยปริมาณและคุณภาพที่ดีเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองส่วนใหญ่ในประเทศนั้นเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีแล้วย่อมส่งผลให้สังคมโดยรวมดีด้วย และเมื่อสังคมดีก็ย่อมเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้ดีขึ้นเป็นลำดับต่อมา ในการพัฒนาบุคคลนั้น ควรพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้มากและลดหรือจำกัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาออกไป (ทัศนหา ทองภักดี. 2528 : 1) จากการวิเคราะห์ลักษณะทางจิตใจที่เป็นแกนกลางของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ พบว่าลักษณะทางจิตใจที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เด่นชัดมีอย่างน้อย 8 ลักษณะ ลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนเป็น 1 ใน 8 ของลักษณะจิตใจที่เป็นแกนกลางของพฤติกรรม ซึ่งจัดเป็นลักษณะพื้นฐานทางจิตใจที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527 : 9-10) ดังนั้นการหาวิธีที่จะสามารถพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนสูง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้เกิดความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตนเป็นผู้กระทำและตนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ซึ่งจะแผ่ขยายไปในพฤติกรรมประเภทอื่นๆ ได้ในที่สุด (Hollander. 1981 : 123)

รอดเตอร์ (Rotter. 1982 : 171) ได้ให้ความหมายของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนว่า หมายถึง บุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นมาจากการกระทำหรือความสามารถของตน นอกจากนี้โซโลมอนและโอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander. 1974 : 119-123) ได้ขยายความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่า เป็นความเชื่อและการรับรู้ผลตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยผลดังกล่าวนี้เกิดจากทักษะ ความสามารถ ความพยายามและอำนาจของตน ต่อมาในปี

ค.ศ.1977 สตรีคแลนด์ (Strickland. 1977 : 236-263) ได้รวบรวมพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ว่าคนที่เชื่ออำนาจภายในตนเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถและความพยายามของตนมากกว่าอิทธิพลของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ทำงานหนักไม่ว่าจะเป็นงานเกี่ยวกับการเรียนหรืองานด้านอื่น และเป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ ซึ่งถ้าเยาวชนไทยมีลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนแล้วย่อมส่งผลให้ประเทศชาติสามารถที่จะพัฒนาไปด้วยดีได้

เนื่องจากความเชื่ออำนาจภายในตนจะถูกปลูกฝังทีละเล็กละน้อยตั้งแต่บุคคลเป็นเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งความเชื่ออำนาจภายในตนถ้าพัฒนาตามธรรมชาติจะได้จากการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ . 2529 : 92-93) ดังนั้นบ้านจึงเป็นสถานที่แห่งแรกที่จะปลูกฝังให้บุคคลเป็นคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จากการวิจัยของ ทศนา ทองภักดี (2528 : บทคัดย่อ) พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจะเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง ส่วนในช่วงที่สองที่เด็กจะได้รับการปลูกฝังให้มีความเชื่ออำนาจภายในตนก็คือโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดเด็กมีความเชื่ออำนาจภายในตนได้มากที่สุดเพราะคะแนนที่ได้จากการสอบหรือผลการเรียนของนักเรียนจะขึ้นอยู่กับความพยายามของแต่ละคน เด็กที่มีความพยายามมากและลงทุนลงแรงมากจะเป็นผู้สอบได้คะแนนดี (ดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2532 : 24-26)

การสอนให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อว่าการทำงานหรือการเรียนในรายวิชาต่างๆ ขึ้นอยู่กับความพยายามและความสามารถของตน เป็นสิ่งที่ควรเริ่มกระทำตั้งแต่ก้าวแรกที่เด็กก้าวเข้าสู่โรงเรียน เพราะเด็กมีธรรมชาติของความอยากรู้อยากเห็นสูงอยู่แล้ว ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมตั้งแต่แรก ก็จะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของความเชื่อว่าการประสบความสำเร็จหรือผลที่ได้จากการกระทำขึ้นอยู่กับความพยายามและความสามารถของตน โดยเด็กจะมีความเข้าใจในด้านเหตุผลอย่างชัดเจนตั้งแต่อายุ 11 ปี และพัฒนาอย่างสมบูรณ์ที่สุดเมื่ออายุ 15-16 ปี เมื่อถึงจุดนี้เด็กสามารถใช้ความคิดได้อย่างสมบูรณ์ สามารถพิจารณาผลของการกระทำของตนได้อย่างมีเหตุผล ส่งผลให้มีความเชื่ออำนาจภายในตนเกิดขึ้น และจากการที่ความเชื่ออำนาจภายในตนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเด็กเกิดการแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถและความพยายามของตนมากกว่าอิทธิพลของสังคม อีกทั้งยังส่งผลให้เป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเด็กนักเรียนในระดับนี้เป็นช่วงที่อยู่ในวัยรุ่นซึ่งถือว่าเป็นวัยที่สำคัญ ได้ชื่อว่าเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพและต้องเผชิญกับสังคมภายนอกที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งต้องอาศัยความเชื่ออำนาจ

ภายในตนมาช่วยทั้งสิ้น ซึ่งหากครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทราบ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนแล้วก็จะสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ถูกทาง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กในการคิด การตัดสินใจและการกระทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าปัจจัยบางประการ ได้แก่ บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน อันจะเป็นประโยชน์สำหรับครู อาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการที่จะนำปัจจัยเหล่านี้มาส่งเสริม วางแผนและพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ มีความพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน มีห้องเรียนทั้งหมด 182 ห้อง และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 7,094 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม รวมจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 435 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 บุคลิกภาพในการแสดงตัว
 - 1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 - 1.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเชื่ออำนาจภายในตน (Belief in Internal Locus of Control)

หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้ว่า เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลมาจากทักษะความชำนาญ ความพยายาม ความสามารถและการกระทำของตนเอง
2. ปัจจัยบางประการ

หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยบางประการประกอบด้วย บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

 - 2.1 บุคลิกภาพในการแสดงตัว (Extravert)

หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคม ชอบการทำหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ชอบพูด ชอบแสดงความคิดเห็น ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ เป็นคนเปิดเผย อารมณ์ดี ร่าเริง สนุกสนาน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี
 - 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

หมายถึง วิธีการที่นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาอย่างมีเหตุมีผล มีการอธิบายถึงผลที่จะเกิดขึ้นของพฤติกรรมที่นักเรียนได้กระทำ พร้อมทั้งสนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้นักเรียนกระทำสิ่งต่างๆ อันจะส่งผลต่อตัวบุตรเองหรือผู้อื่น
 - 2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

หมายถึง ความสามารถในการใช้สติปัญญาตัดสินใจอย่างรอบคอบและมีเหตุมีผล เกี่ยวกับเรื่องราว สถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่ปรากฏ เพื่อลงสรุปเป็นข้อยุติ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ ดาร์ณี บุญวิก โดยใช้แนวคิดจากแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสันและแกลเซอร์ ฟอรัม วายเอ็ม

(Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal Form Ym. 1964) ประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน ดังนี้

2.3.1 ความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Inference) หมายถึง ความสามารถในการสรุปของเหตุการณ์หรือข้อความที่กำหนดให้ ตามหลักเหตุและผล

2.3.2 ความสามารถในการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาจำแนกข้อความว่า ข้อความใดเป็นไปตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้

2.3.3 ความสามารถในการนิรนัย(Deduction) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาข้อความเกี่ยวกับเหตุและผล โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุและอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทั้งหมดเพื่อสรุปเป็นผลของข้อความนั้น

2.3.4 ความสามารถในการตีความ (Interpretation) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกว่าข้อสรุปใดเป็นไปตามลักษณะคุณสมบัติที่สรุปได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้

2.3.5 ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of Argument) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินข้อความที่กำหนดให้ว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ควรหรือไม่ควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เพราะเหตุใด

3. ผู้เชี่ยวชาญ

หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางการวัดผลการศึกษาหรือจิตวิทยาขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างแบบทดสอบมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม กับนิยามที่ได้นิยามไว้ในแต่ละพฤติกรรมที่ต้องการวัด

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยบางประการมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม
2. ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความเชื่ออำนาจภายในตน

1.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

1.3 ความสำคัญของความเชื่ออำนาจภายในตนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม

2. ความหมายและลักษณะของปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บุคลิกภาพในการแสดงตัว

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

2.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 ลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

ความเชื่ออำนาจภายในตน (Belief in Internal Locus of Control)

ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน

6 รอตเตอร์ (Rotter, 1982 :171-172) ได้ให้ความหมายและอธิบายลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนว่า ผลตอบแทนที่ได้จากพฤติกรรมหนึ่งของบุคคลย่อมก่อให้เกิดความคาดหวัง (Expectancy) ว่าจะต้องได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันในพฤติกรรมใหม่ ความคาดหวังเหล่านี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่ง แล้วจึงค่อยขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่นๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพสำคัญในตัวบุคคลนั้น ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจภายในตน นอกจากนี้ผลตอบแทนในแต่ละครั้งยังอาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงด้วย รอตเตอร์นอกจากจะสรุปความเชื่ออำนาจภายในตน ในเชิงความเชื่อแล้ว ยังสรุปในรูปเชิงการรับรู้ผลตอบแทนของการกระทำของบุคคล คือ บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้สาเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลจากการกระทำ หรือ ความสามารถของตนเอง

โซโลมอนและโอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander 1974 : 119 – 123) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่าเป็นความเชื่อ และการรับรู้ผล ตลอดจนจนความ ต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวนั้นเกิดจากทักษะ ความสามารถ และความพยายามของตนเอง หรือเป็นเพราะอำนาจ โชคลาง โอกาส หรือการกระทำของคนอื่น

ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนเองก็จะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคกลาง หรือบุคคลอื่นจะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายนอกตน อย่างไรก็ตามการควบคุมผลที่ได้ อาจปะปนกันอยู่ในหลายสถานการณ์ กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดเห็นว่าผลที่ได้รับนั้นมีได้เกิดจากการกระทำของตน หรือมองไม่เห็นความสอดคล้องกันระหว่างผลตอบแทนกับความพยายามของตนแล้วบุคคลนั้นจะรับรู้สถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากอำนาจภายนอกตน แต่ถ้าบุคคลใดเชื่อว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่ทำให้ตนได้รับหรือไม่ได้รับผลตอบแทนที่ต้องการ บุคคลนั้นจะรับรู้ว่าเป็นสถานการณ์ต่างๆ เกิดจากอำนาจภายในตน

๑๖ สตรีคแลนด์ (Strickland. 1977 : 221) ให้ความหมายว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง คนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะป็นในด้านดีหรือด้านร้ายก็ตาม

๑๗ คราวน์ (Crown. 1979 : 184) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนคือ ความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลใดก็ตามจะตัดสินใจได้รับรางวัลหรือการลงโทษของบุคคลนั้น

เลฟคอร์ท (Lefcourt. 1990 : 413 - 414) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นความเชื่อทั่วไปในเรื่องคุณสมบัติส่วนตัวหรือการกระทำกับผลของการกระทำที่เกิดขึ้น ซึ่งจะอธิบายบุคคลตามความเชื่อที่ยึดถือเป็นแบบ "ภายใน" (Internal) โดยดูจากเหตุผลและการควบคุมการกระทำของบุคคล และจะเป็นบุคคลที่คิดว่าผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากการกระทำของตน ดังนั้น บุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้จะพยายามให้ได้มาซึ่งผลของการกระทำนั้น

๑๘ ทศนา ทองภักดี (2528 : 5) ได้ให้ความหมายของ ความเชื่ออำนาจภายในตนว่า หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพประเภทหนึ่งของบุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างๆ ที่ตนประสบเกิดจากการกระทำของตนเอง และตนสามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก

ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532 : 2) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่ามีผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนเอง เป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

๑๙ วันชัย ดนัยตโมนุท (2536 : 7) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นไม่ว่าจะสำเร็จหรือล้มเหลว จะเกิดผลดีหรือเสียต่อตนเองหรือผู้อื่น ขึ้นอยู่กับการกระทำของตนและตนสามารถทำนาย ควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก

๒๐ นริศวี ปราบรมย์ (2539 : 27) ให้ความหมายว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากการกระทำของตนเองที่ตนสามารถควบคุมได้

๖ วนิชชา ฤกษ์ศิริ (2540 : 7) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างๆ ที่ตนประสบเกิดจากการกระทำของตนเอง ตนสามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก

๖ บุษกร คำคง (2542 : 5) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อของบุคคลในเรื่องผลของการกระทำไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวว่าเกิดขึ้นจากความสามารถและการกระทำของตน สามารถอธิบายผลของการกระทำที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล และสามารถควบคุมผลนั้นได้

๖ ดารุณี บุญวิก (2543 : 5) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง การรับรู้เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้ว่า เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากทักษะความชำนาญ ความพยายาม ความสามารถและการกระทำของตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

จากความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนที่กล่าวมาแล้วนั้น รอตเตอร์ (Rotter. 1982 : 171 - 183) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตนตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งมีผู้ศึกษาและให้รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม พอสรุปได้ดังนี้

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542 : 171-172) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่า กฎเกณฑ์ของสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาจริยธรรม ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายกระบวนการเรียนรู้ โดยหลักการเสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากปรากฏการณ์ของสังคม โดยสกินเนอร์ (Skinner) มีความเชื่อว่า แรงจูงใจที่ทำให้เกิดการพัฒนากิจการทางสังคมมีรากฐานมาจากความต้องการรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม นอกจากนี้ บันดูรา (Bandura) ได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม โดยมีความคิดว่าการเรียนรู้ทางสังคมเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation) การเลียนแบบ (Imitation) และการเอาอย่างแบบ (Modeling) บันดูรา มีความคิดแตกต่างจากกลุ่มของสกินเนอร์ตรงที่ การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องมีการเสริมแรง ความสำคัญของการเรียนรู้คือกระบวนการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น หรือพิจารณาการกระทำของผู้อื่นแล้วสังเกตผลกรรมที่ตามมา

๘ ชีระพร อุวรรณโณ (2530 : 89-91) ได้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ตามแนวคิดของแบนดูรา (Bandura) นักจิตวิทยาที่ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม สรุปได้ดังนี้

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เหตุการณ์กับเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากการกระทำ เมื่อมนุษย์เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ก็จะกลายเป็นความเชื่อมั่นที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์

2. วิธีเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นโดยตนเองหรือเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น นอกจากนี้มนุษย์ยังสามารถเรียนรู้จากการฟังคำบอกเล่าของบุคคลอื่นและจากการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นบันทึกไว้ด้วยวิธีการเรียนรู้หลายรูปแบบ ทำให้มนุษย์เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

3. ความเชื่อ ผลของการเรียนรู้ของมนุษย์จะพัฒนาเป็นความเชื่อ ความเชื่อของมนุษย์มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ การควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความเชื่อ

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด ได้แก่การคิดในเชิงประเมินโดยตั้งอยู่บนสมมติฐานของความเชื่อที่เกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้นำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้

การพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 4 นี้จะนำมาซึ่งการสร้างกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมที่มนุษย์ใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในสังคมต่อไป

ไวรัช เจียมบรรจง (2522 : 51-55) ได้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีรายละเอียดพอสรุปได้ ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง การเรียนรู้ของเด็กเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ว่าสิ่งใดดีไม่ดี สิ่งใดควรทำไม่ควรทำอย่างไร ทำให้เด็กจึงยอมรับสังคมในเมื่อสังคมบอกว่าสิ่งนั้นดีสิ่งนั้นไม่ดี คำถามต่างๆ ดังกล่าวเป็นคำถามเดียวกัน เป็นคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม ว่าเด็กหรือคนเราเรียนรู้สิ่งต่างๆ ทางสังคมได้อย่างไร ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มี 4 ประเภทใหญ่ คือ

1. วิธีปรุงแต่งหรือปั้นพฤติกรรมที่ต้องการโดยการให้รางวัลหรือลงโทษ (Behavioral Shaping and Direct Reinforcement) เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ หรือปฏิบัติในสิ่งที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการ โดยรางวัลอาจจะเป็นการชมเชย หรือสิ่งของ แต่ถ้าหากพฤติกรรมของเด็กไม่เป็นไปตามที่ต้องการก็ลดรางวัลลง หรืออาจจะลงโทษบ้าง เด็กก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ และกลายเป็นนิสัยของเด็กต่อไป กระบวนการดังกล่าว เป็นกระบวนการปั้นพฤติกรรมเพื่อทำให้บุคคลปฏิบัติหรือกระทำตามที่คาดหวัง ซึ่งกระบวนการนี้มีหลักการเช่น

เดียวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner คือทฤษฎี Operant Conditioning หรือ Instrumental Learning เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้กระทำเอง หรือปฏิบัติเอง มีต้องรอให้สิ่งเร้าจากภายนอกมากระตุ้น แต่เกิดจากสิ่งเร้าภายในตัวผู้เรียนเป็นตัวกระตุ้นให้ตนแสดงพฤติกรรม การแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ เช่น การพูด การเดิน การเล่น การที่เด็กพูดเนื่องมาจากความต้องการทางร่างกาย เพราะกล้ามเนื้อที่ปากมีความพร้อมที่จะพูด การแสดงการพูด เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเป็นฝ่ายกระทำ (Operant Response) การเรียนรู้ประเภทนี้มีได้เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าจากภายนอก พฤติกรรมของคนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็น Operant Learning คือ

แรงเสริม

2. การเรียนรู้โดยบังเอิญ หรือเรียนรู้โดยไม่เจตนา (Incidental Learning) เช่น การชมหรือให้แรงเสริมโดยไม่ตั้งใจ เช่น เมื่อเด็กบังเอิญพูดคำหยาบ พ่อแม่ก็ทราบดีว่าเป็นสิ่งไม่ดีที่เด็กจะพูด แต่คิดว่ากิริยาท่าทางที่เด็กพูดออกมานั้นน่ารักน่าเอ็นดู เป็นของสนุก เมื่อเด็กเห็นพ่อแม่หัวเราะ ก็คิดว่าพ่อแม่ชอบใจในคำพูดนั้น การที่พ่อแม่แสดงการหัวเราะจึงกลายเป็นแรงเสริม ทำให้เด็กพูดคำหยาบนั้นต่อไป ทั้งๆ ที่พ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจจะอบรมสั่งสอนให้เด็กพูดเช่นนั้นเลย หลักการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นหลักการของ Skinner ซึ่งได้ทดลองกับนกพิลาบที่อยู่ในการง ทุกๆ 5 นาที จะมีอาหารไหลลงมาเป็นรางวัล ก่อนที่อาหารจะไหลลงมาในจานนกจะทำพฤติกรรมที่เหมือนกันเป็นประจำพฤติกรรมนั้นเรียกว่า Superstitious Behavior เพราะนกเกิดการเรียนรู้ว่าหากทำพฤติกรรมเช่นนั้นแล้วข้าวจะไหลลงมา

3. การเรียนรู้โดยการเลียนแบบหรือเทียบเคียง (Identification or Imitation Model) วิธีการเรียนรู้ประเภทนี้ประกอบด้วยกลุ่มทฤษฎีหรือแนวคิดต่างๆ ได้แก่

3.1 ทฤษฎีปัจจัยสองประการของโมเรอร์ (Mowrer's Two Factor Theory) เป็นการเรียนรู้โดยการเลียนแบบโดยใช้หลักแรงเสริมที่สอง ที่ว่าสิ่งใดหรือบุคคลใดก็ตามที่เด็กนำไปเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับแรงเสริมเบื้องต้น และสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้นส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามที่ต้องการ ต่อมาสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้นจะกลายเป็นแรงเสริมที่สอง เช่น ลิงตัวหนึ่ง ฝึกให้สามารถนำเหรียญไปหยอดในตู้ เมื่อหยอดเหรียญกล้วยจะไหลลงมา ลิงจึงเห็นความสำคัญของเหรียญ เปรียบเสมือนการสร้างคุณค่าให้แก่เหรียญต่อลิง

ในทำนองเดียวกัน สำหรับเด็ก เมื่อเด็กเกิดความหิว พ่อแม่จะเป็นผู้จัดหาอาหารให้แก่เด็ก เด็กก็จะนำพ่อแม่ไปสัมพันธ์กับอาหาร พ่อแม่จึงกลายเป็นแรงเสริมที่สอง คือเด็กเห็นความสำคัญของพ่อแม่ เด็กจะเชื่อฟัง เคารพ เลือกลงเอาเป็นแบบอย่าง (Model) และเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ต่อไป เพราะเป็นผู้คอยสนองความต้องการของเด็ก ทำให้มีความสุขสบายอยู่เสมอ

3.2 การเสริมพฤติกรรมแบบโดยสาร (Vicarious Reinforcement) เมื่อเห็นบุคคลอื่นกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วได้รับรางวัล หรือไม่ได้รับการลงโทษ ก็ยอมทำตามอย่างบุคคลนั้นบ้าง ทั้งๆ ที่ไม่รู้เลยว่าจะได้รับรางวัลหรือไม่ ทั้งนี้เพราะการที่เห็นบุคคลทำเช่นนั้นแล้วได้รับรางวัล จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ทำตามโดยหวังว่าจะได้รับรางวัล หรืออาจจะเป็นเพราะว่า การที่สังเกตเห็นการทำอย่างนั้นแล้วได้รับรางวัล ทำให้รู้สึกเหมือนกับการได้รับรางวัลด้วย

3.3 ทฤษฎีความคล้ายคลึงกันด้วยการเทียบเคียง (Similarity Theory of Identification) หมายถึง การที่เห็นคนอื่นแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกัน และมีพฤติกรรมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น จึงคิดยอมรับนำสิ่งแปลกใหม่มาปฏิบัติ

3.4 การเลือกบุคคลอื่นมาเป็นแบบในการประพฤติดหรือปฏิบัติ เพราะกลัวว่าบุคคลนั้นจะไม่รัก (Withholding of Love) เช่น พ่อแม่ และเพื่อน เป็นต้น

3.5 การเลือกบุคคลอื่นมาเป็นแบบเพราะกลัวว่าบุคคลนั้นจะมาลงโทษ หรือทำอันตราย (Avoiding of Punishment) เช่น ครู และเพื่อน เป็นต้น

3.6 การเลียนแบบคนอื่น เพราะว่าเป็นคนที่มีอำนาจทางสังคม (Social Power) จึงเลือกคนนั้น มาเป็นแบบในการปฏิบัติ

4. ทฤษฎีการพัฒนาศีลธรรม (Moral Development Theory) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่เด็กหรือบุคคลเกิดศีลธรรมขึ้นได้อย่างไร ทำไมเราจึงยอมรับสังคมที่สอนเราว่า สิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี สิ่งใดเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาทางศีลธรรมตั้งแต่เด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างไร การพัฒนาทางศีลธรรมเกิดจากการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีต่างๆ ดังนี้ คือ

4.1 ทฤษฎีการเลียนแบบ (Identification Theory) โดยยึดแบบอย่างมาจากพ่อแม่และตัวแทนทางสังคมอื่นๆ ใช้วิธีการเลียนแบบพฤติกรรมมาช่วยอธิบายให้เห็นถึงการพัฒนาทางศีลธรรมของเด็กโดยเฉพาะทางด้านมโนธรรม (Conscience) เช่นการทดลองของ เชียร์ และคณะ (ไวรัช เจียมบรรจง. 2522 : 54 อ้างอิงจาก Sears : 1965) ได้ศึกษาทดลอง เพื่อศึกษาว่าเด็กจะมีมโนธรรม (Conscience) โดยมีอะไรเป็นอิทธิพล เขาทดลองกับเด็กอายุ 5 ขวบ โดยทดลองทีละคน ให้เด็กแต่ละคนดังกล่าวเข้าไปในห้องที่มีของเล่นมากมาย เด็กที่เข้าไปนั้นจะเล่นอะไรก็ได้ที่มีอยู่ในห้องนั้น แต่มีข้อแม้ว่าห้ามกินขนมที่ตั้งอยู่บนโต๊ะ ซึ่งอยู่ในห้องของเล่นนั้น เมื่อเด็กเข้าไปเล่นในห้องแล้วผู้ทดลองจะเดินเข้าไปในห้องของเล่นนั้นและหยิบกินขนมได้เลยเพื่อดูว่าเด็กแต่ละคนเหล่านั้นจะอย่างไรกับผู้ที่ทดลอง ผลการทดลองปรากฏว่าเด็กจะมีพฤติกรรม 3 ประเภท หรือ 3 พวก

ก. จะห้ามผู้ทดลองนั้นไม่ให้กินขนม และขู่ว่าจะตี (แสดงว่าเด็กประเภทนี้มีมโนธรรม หรือมีศีลธรรม)

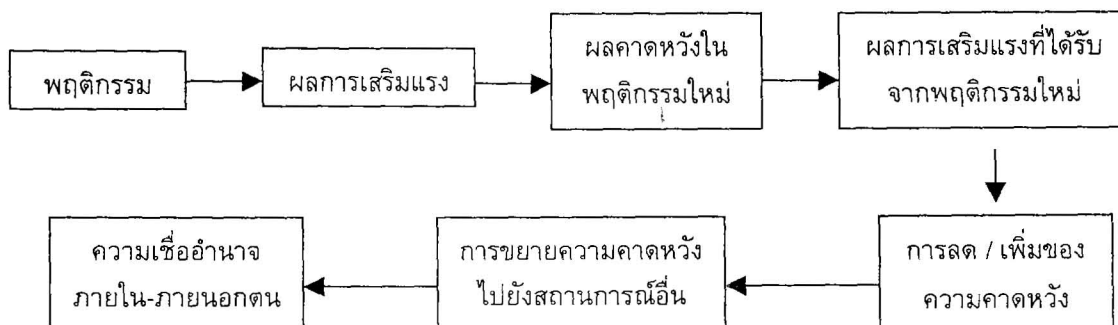
ข. เอาของเล่นอื่นไปล่อ เพื่อไม่ให้ผู้ทดลองกินขนม (แสดงว่าเด็กประเภทนี้มีมโนธรรมหรือมีศีลธรรมเช่นเดียวกัน)

ค. เมื่อเห็นผู้ทดลองกินขนมได้ตัวเองก็ตามเข้าไปกินบ้าง (แสดงว่าเด็กประเภทนี้ไม่มีมโนธรรม)

หลังการทดลองแล้วเชียวรีได้ไปสัมภาษณ์บิดามารดาของเด็กเหล่านี้ว่า จะมีการเลียนแบบบิดามารดามากน้อยเพียงใด พบว่า เด็กที่เลียนแบบบิดามารดา มักจะอยู่ใน 2 ประเภทแรก คือเด็กที่เลียนแบบพ่อแม่มากนั้นทำให้เด็กมีความยับยั้งชั่งใจ จิตใจเข้มแข็งมีมโนธรรมดีกว่าเด็กประเภทที่ 3 ซึ่งเลียนแบบพ่อแม่น้อย

4.2 การพัฒนาการทางศีลธรรม 3 ชั้น ของเปียเจท์ (Piaget's Three Stages of Moral Development) เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิสเป็นผู้ที่สนใจค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กและมีความเห็นเกี่ยวกับเด็กที่พยายามศึกษาสำรวจโลกของตนเอง ทั้งนี้อาจจะเป็นวัตถุประสงค์ของและบุคคล จากการที่ได้มีโอกาสปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ทำให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม และพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ จนในที่สุดสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ เปียเจท์เห็นว่าพัฒนาการจะต้องมีประสบการณ์เกี่ยวข้องด้วย การจัดประสบการณ์ให้เด็กควรจะมีการพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เขาคิดว่าควรปล่อยให้เป็นไปตามเวลา

เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่าผลของการเสริมแรง พฤติกรรมที่ผ่านมาในอดีต ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพด้านความเชื่อแตกต่างกัน บุคคลที่ได้รับการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับพฤติกรรมของตน ซึ่งมีความเชื่อว่าผลของการเสริมแรงที่ตนได้รับเกิดจากความสามารถของตน จึงมีความเชื่อว่าความสามารถควบคุมผลของการเสริมแรงนั้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้จัดว่าเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ดังที่ บุชกร ดำคง (2542 : 29) ได้สรุปลำดับขั้นตอนในการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตนไว้ในแผนภูมิ ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นตอนในการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตน

ความสำคัญของความเชื่ออำนาจภายในตนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม

ความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นภาวะจิตพื้นฐานที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งได้มีการศึกษารวบรวมลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายใน ดังนี้

✓ รอตเตอร์ (Rotter. 1982 : 208-210) ได้สรุปพฤติกรรมที่สำคัญของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อมอันจะเป็นประโยชน์ในอนาคต
2. พยายามปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
3. เห็นคุณค่าของทักษะ หรือผลสัมฤทธิ์ (Achievement) จากความพยายามอยู่เสมอ
4. ยากที่จะชักชวนให้เชื่อตามโดยไม่สมเหตุผล

แมคกี และเกรนดอลล์ (Mc Ghee and Crandall. 1968 : 92 - 93) ได้สรุปลักษณะ และพฤติกรรมของผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ไว้ดังนี้ เด็กที่มีความเชื่อว่า การที่ตนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของตนเองโดยมีแรงจูงใจที่จะพยายามเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้ และมีความตั้งใจจริงที่จะทำงานเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องใช้ปัญญาของตนเอง ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะรู้สึกว่าการที่จะได้รับรางวัล หรือการลงโทษนั้นเกิดขึ้นไม่แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น หรือเหตุการณ์รอบข้าง

✓ มัวร์สันด์ (Moursund. 1976 : 340 - 341) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนมักเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน โดยอ้างเหตุผล 3 ประการ ดังนี้

1. เด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะใช้ความพยายามอย่างหนัก เพราะเด็กเชื่อว่า สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะความพยายามของตน แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนเชื่อว่าคะแนนที่ตนได้รับนั้นเป็นเพราะโชค ความบังเอิญ ทักษะที่แตกต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นแตกต่างกัน

2. ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะใช้ทักษะและความสามารถของตน พิจารณาดูงานเพื่อจะได้เห็นวิธีที่จะทำให้สำเร็จ แต่ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะมีความพยายามทำงานให้สำเร็จน้อย เพราะไม่แน่ใจว่าตนพยายามทำงานแล้วจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ทำให้ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะแก้ปัญหาได้เร็วกว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

3. รางวัลจากภายนอก เช่น คำชมเชย คะแนน เป็นรางวัลที่ทำให้เด็กมีความสามารถในการนำตนเอง (Self - Direction) และมีแรงจูงใจภายใน (Self - Motivation) การได้รับรางวัลเมื่อตนทำงานสำเร็จเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน และสังคมภายนอก

เพราะถือเป็นรางวัลจากการกระทำของตนเอง (Self - Reward) ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีสูงกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ×

นอกจากนี้ สตริคแลนด์ (Strickland, 1977 : 23) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ไว้ดังนี้

1. การต่อต้านและการคล้อยตามต่ออิทธิพลทางสังคม (Resistance and Conformity of Social Influence) ลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามผู้อื่นเพราะพฤติกรรมให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด โดยผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีการตัดสินใจมั่นคงและเด็ดเดี่ยว ถึงแม้ว่าจะอยู่ภายใต้ความกดดันทางสังคม แต่บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน มักจะยอมแพ้แรงกดดันภายนอกโดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจเหนือตน ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน นอกจากนี้ ยังมีความต้องการที่จะรักษาอำนาจของตนไว้ และปฏิเสธอิทธิพลต่างๆ จากที่อื่น

2. การค้นหาข้อมูลและการทำงาน (Information Seeking and Task Performance) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอก จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้อื่นมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน และมีความรู้สึกไวต่ออิทธิพลของสังคมทุกชนิดและมีการทำงานตามความต้องการของสังคม แต่บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมุ่งอยู่กับการทำงานโดยไม่ต้องคำนึงถึงอิทธิพลของสังคม การทำงานเป็นระบบระเบียบใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการทำงานก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรแต่ละครั้ง จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและจะแสดงความชื่นชมต่อความสำเร็จในการทำงานที่ยาก และจะแสดงความไม่พอใจ ถ้าประสบความล้มเหลวในงานที่ง่าย ๆ มีความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ สามารถค้นหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี จะเรียนรู้ข้อมูลที่ได้จากการทำงานมากกว่าจะเรียนรู้จากบุคคลอื่น หรืออิทธิพลทางสังคม เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะสนใจต่อการทำงานมากกว่าที่จะสนใจสิ่งแวดล้อม

3. พฤติกรรมความสำเร็จและความสามารถ (Achievement and Competence Behavior) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมความสำเร็จ นอกจากจะเป็นบุคคลที่มีความสนใจต่อการเรียนแล้ว ยังได้คะแนนดีอีกด้วย ซึ่งเป็นรางวัลที่จะกระตุ้นให้ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนประสบความสำเร็จในการศึกษา เพราะมีความเชื่อในความสามารถของตนมากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

4. พฤติกรรมระหว่างบุคคล (Interpersonal Behavior) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มักเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี ไม่โกรธง่าย เป็นบุคคลที่น่าสนใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี แม้จะไม่ค่อยคุ้นเคยกันมาก่อน ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนที่จะรู้สึกลำบากใจ เมื่อต้องการมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยกันมาก่อน

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน คือผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการทำงาน มีความพยายาม กระตือรือร้นปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น มีเหตุผล ชอบเข้าสังคม มีบุคลิกภาพที่ชอบแสดงตน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น จิตใจมั่นคง มีความสนใจต่อการเรียน มีความรอบคอบ วางแผนอย่างมีระบบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น แม้จะไม่คุ้นเคยมาก่อน ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ชอบงานท้าทายความสามารถ มีทักษะในการแก้ปัญหาสูง มีความสามารถในการคิด ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

ความหมายและลักษณะของปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย

บุคลิกภาพในการแสดงตัว (Extravert)

จุง (Jung. 1959 : 480 – 481) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลซึ่งยึดถือเอาความจริงภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แนวความคิดจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมโดยสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการกำหนดค่านิยมของบุคคล ประเภทนี้ ซึ่งสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการคิดคือสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งหลาย สิ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจคือวัตถุ สิ่งต่างๆ จากภายนอก ซึ่งบุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัวจะมีลักษณะดังนี้คือ

1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานแห่งความจริง
2. มีอุปนิสัยที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
3. พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ
4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงแต่ตัวเองมากนัก
5. การปรับปรุงมักเป็นไปในรูปการชดเชย

ออซุเบล (Ausubel. 1968 : 47) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะบุคคลที่ชอบการแสดงตัว ชอบเข้าสังคมและการสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบการอ่านหนังสือหรือศึกษาตามลำพัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ชอบการเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย

ไอแซงค์ (Eysenck. 1971 : 11) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่แนวโน้มในการที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ภายใต้แรงกระตุ้นทางสังคม (Social Impulsive) ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องกระทำด้วยตนเองตามลำพัง

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 33 - 79) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจสิ่งแวดล้อม มีความสุขที่จะติดต่อเข้าสังคม ชอบการสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อนมีการแสดงออกทางอารมณ์ปรากฏเห็นได้ชัดเจน เป็นผู้ผสมผสานที่ดี ชอบการกระทำสิ่งต่างๆ โดยไม่มีแผนล่วงหน้า ชอบทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว ชอบการเปลี่ยนแปลง

ปรับตัวได้เร็วทำให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดี เชื่อในสิ่งที่มีการพิสูจน์แล้ว ซึ่งบุคคลประเภทนี้ จะมีลักษณะดังนี้

1. ถือเอาคนส่วนมากในสังคมเป็นศูนย์กลาง ไม่ถือตัวเป็นหลัก เป็นพวกที่ว่าจะอย่างไรก็ตามกันไม่ทำอะไรที่เอาแต่ใจตัวเอง
2. ชอบการทำงานเป็นหมู่เป็นพวก เป็นนักประชาธิปไตย ไม่ขัดแย้งมติของที่ประชุม
3. คิดและทำตามหลักความเป็นจริง ตามข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจริงๆ ทำไปตามแบบแผนที่เข้ากันไม่ชอบฝ่าฝืนระเบียบ
4. ไม่สนใจตัวเองมากนัก
5. เป็นคนทันสมัย พร้อมทั้งจะเปลี่ยนนิสัยให้เป็นไปตามความเหมาะสม หรือตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ไม่ตั้งตนยึดมั่นในอุดมการณ์เก่าๆ เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ดี
6. มีอารมณ์ดี สนุกสนาน รื่นเริง คล่องแคล่ว ไม่เครียดกับการใช้ความคิด ไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่รักใคร่ง่ายๆ
7. ทำอะไรเอาจริงเอาจัง ทุ่มเทอย่างเต็มที่ ถ้างานที่ทำล้มเหลว ไม่สำเร็จก็ไม่เอะอะโว้ยวายโทษตัวเองหรือใครๆ
8. ไม่ชอบคิดถึงอดีต ไม่มีว่แต่ครุ่นคิดถึงเรื่องราวที่ล่วงไปแล้ว
9. ชอบการหยอกล้อ

สุชา จันท์ธอม (2539 : 96) กล่าวว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีลักษณะเด่น คือ เป็นคนเปิดเผย ชอบการออกสังคม ไม่ชอบเก็บตัว เป็นบุคคลที่สร้างความเชื่อมั่นอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม และพร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เหมาะสม

ดารุณี บุญวิก (2543 : 20) กล่าวว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบการทำกิจกรรม ชอบแสดงตัว มองโลกในแง่ดี และชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัวมีลักษณะในการคิดและทำตามหลักความเป็นจริง ตามข้อมูลที่ได้มาและมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้ดี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคม ชอบการทำกิจกรรม ชอบพูด ชอบแสดงความคิดเห็น ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ เป็นคนเปิดเผย อารมณ์ดี สนุกสนาน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 19) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอธิบายให้เด็กนึกถึงผลของพฤติกรรมของเด็กว่ากระทบกระเทือนตัวเองและผู้อื่น ทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร การให้เหตุผลเป็นการตีแผ่ความคิด ความเชื่อ และลักษณะต่างๆ ของผู้เลี้ยงดู

ทัศนหา ทองภักดี (2528 : 5) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานของวัยรุ่นผู้ตอบเกี่ยวกับปริมาณการใช้เหตุผลว่าบิดามารดาของตนได้อธิบายแก่ตนประกอบ การสนับสนุนและห้ามปรามตนในกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลและลงโทษตน

บุษกร คำคง (2542 : 7) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไว้ว่า หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรในทำนองที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุผลอันสมควร โดยการที่บิดามารดาให้คำอธิบายแก่บุตรในขณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้บุตรกระทำสิ่งต่างๆ และมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติเช่นนี้เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก

ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู นักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและแต่ละท่านก็ได้แบ่งแยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป เช่น โรเจอร์ (Roger. 1972 : 117) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 ประเภท

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร

2. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปหรือแบบเข้มงวดกวดขัน (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ทำอะไรไม่ได้ตามใจปรารถนา ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ หรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนเองต้องการ และมักคอยคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

3. แบบทอดทิ้งหรือแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร

เฮอร์ลอร์ค (Hurlock. 1978 : 402-403) ได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian Disciplinary Techniques) หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูใช้กฎเกณฑ์ หรือระเบียบเข้มงวด เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่ต้องการ โดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่สามารถปฏิบัติตามได้จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าเด็กปฏิบัติตามต้องการก็ไม่ได้รับการชมเชยหรือมีบ้างเพียงเล็กน้อย

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy Disciplinary Techniques) หมายถึง วิธีการที่ผู้เลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผลเพื่อให้เด็กเข้าใจว่าทำไมเขาจึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่ง และเมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการ หรือแสดงว่าพยายามทำ บิดามารดาอาจจะให้รางวัลด้วยการให้การยอมรับ ส่วนการลงโทษจะใช้ต่อเมื่อเด็กตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Permissive Disciplinary Techniques) วิธีนี้อาจถือว่าไม่ใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริง เพราะเด็กเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง มากกว่าจะเรียนรู้จากคำแนะนำของผู้เลี้ยงดู เมื่อเด็กพบว่าพฤติกรรมใดก็ตามที่ไม่ได้รับการยอมรับ เขาจะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้จนกว่าเขาจะพบพฤติกรรมใหม่ ซึ่งนอกจากจะทำความพึงพอใจให้ตัวเราแล้ว ยังทำให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มด้วย * ✓

สำหรับประเทศไทย การอบรมเลี้ยงดูมักจะเน้นให้เด็กมีความประพฤติดี ถูกต้องตามกาลเทศะ แต่เนื่องจากแต่ละครอบครัวจะมีวัฒนธรรมและวิธีการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบฉบับเฉพาะตน การอบรมเลี้ยงดูแต่ละครอบครัว แต่ละสังคมจึงแตกต่างกัน ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูตามแบบสังคมไทย มีดังต่อไปนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 21-32) ได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่สำคัญของเด็กไทย ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ✓ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาแสดงความรักต่อบุตรอย่างเปิดเผย ให้บุตรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว และมีความเข้าใจในความรู้สึกของบุตรอย่างดี

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาคอยควบคุมและลงโทษบุตร เมื่อบุตรกระทำในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดา แจกแจงเหตุผลต่างๆ แก่บุตรให้กระทำ หรือห้ามปรามมิให้เด็กกระทำการใดๆ

ส่วนรัชนีกร เศรษฐูโร (2533 : 137 – 139) กล่าวว่าสังคมไทยมีลักษณะแตกต่างทางชั้นทางสังคมของบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ครอบครัวชาวไร่ชาวนา เป็นการอบรมเลี้ยงดูไม่มีพิธีรีตรอง ไม่พิถีพิถันเท่าไร ไม่มีเทคนิควิธีใดๆ ปล่อยไปตามความสะดวก และตามใจเด็กตามสถานการณ์ ให้ลูกดูตนเองจากเต้าตามธรรมชาติเรื่อยไปจนกว่าจะมีลูกใหม่ อบรมกิริยามารยาทและความรอบรู้จะสอนกันตามวิถีประชา และวัฒนธรรม โดยให้ความรู้แบบตรงไปตรงมา และอยู่ในวงจำกัดของสังคมไม่ว่าจะเป็นเจตคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมใดๆ

2. ครอบครัวเจ้านายผู้ดีเก่า การอบรมสั่งสอนจะเข้มงวดพิถีพิถัน โดยเฉพาะกิริยามารยาท สมบัติผู้ดีเป็นที่สนใจเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้บุตรได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบ้านการเมือง

3. ครอบครัวชั้นกลาง ถือว่าเป็นตัวแทนครอบครัวสมัยใหม่ซึ่งจะเน้นเรื่องความสามารถทางการศึกษาและการทำงานของเด็ก มีทักษะในการแข่งขันมากกว่าสองแบบแรกการอบรมจะเพิ่มความพิถีพิถันมากขึ้น

จากความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลตั้งที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง วิธีการที่นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาอย่างมีเหตุมีผล มีการอธิบายถึงผลที่จะเกิดขึ้นของพฤติกรรมที่นักเรียนได้กระทำ พร้อมทั้งสนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้นักเรียนกระทำสิ่งต่างๆ อันจะส่งผลต่อบุตรเองหรือผู้อื่น ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูเป็นการที่ผู้เลี้ยง เช่น พ่อ แม่ คนเลี้ยง ให้ประสบการณ์แก่เด็ก ซึ่งจะสะสมมาเรื่อยๆ จนเด็กจะเกิดความเคยชินต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดู บิดามารดาจึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกของบุตรเป็นอย่างดี บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีการที่จะทำให้บุตรพัฒนาไปสู่ความเชื่ออำนาจภายในตน ส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงอยู่แล้ว เช่นเดียวกับบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีการที่จะทำให้บุตรพัฒนาไปสู่ความเชื่ออำนาจภายนอกตน และยังพบความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างการได้รับแรงเสริมทางบวกกับทางลบของเด็กในเรื่องความเชื่ออำนาจในตน - นอกตน กล่าวคือ เมื่อเด็กได้รับการให้แรงเสริมทางบวก จะทำให้เด็กมองเห็นถึงความเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ระหว่างพฤติกรรมและผลได้ ดังนั้น ยิ่งการโต้ตอบของพ่อแม่เป็นไปในทิศทางบวกกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของลูก ลูกก็จะยิ่งมีการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตนมากขึ้นเท่านั้น และในทำนองเดียวกัน ยิ่งพ่อแม่มีปฏิริยาโต้ตอบลูกไปในทางลบลูกจะยิ่งมีความเชื่ออำนาจภายในตนน้อยลง นอกจากนี้การขาดพื้นฐาน การขาดกฎเกณฑ์ในการให้รางวัลและลงโทษ จะทำให้เด็กมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ (Strickland. 1977 : 257) ยิ่งลงโทษมากเด็กยิ่งมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำมากขึ้น ซึ่งเป็นเพราะการลงโทษไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเด็กอาจไม่ได้ทำความผิดมากหรือบ่อยเท่าที่ถูกลงโทษ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

รัสเซลล์ (Russell. 1956 . 281 – 282) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่ง โดยผู้คิดจะต้องใช้การพิจารณาตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นกระบวนการประเมิน หรือ การจัดหมวดหมู่โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อนๆ แล้วสรุป หรือพิจารณาตัดสิน

ฮัดจิ้นส์ (Hudgins. 1977 : 173 – 206) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า หมายถึงการมีทัศนคติในการค้นคว้าหาหลักฐานในการวิเคราะห์ และประเมินข้อโต้แย้ง

ต่าง ๆ การมีทักษะในการใช้ความรู้จำแนกข้อมูล และตรวจสอบสมมติฐานเพื่อลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล

เอ็นนิส (Ennis, 1985 : 45) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดแบบตรรกะตรง และมีเหตุผลเพื่อการตัดสินใจก่อนที่จะเชื่อถือหรือก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ

อมร ลิมปนาทร (2530 : 10) ได้ให้ความหมายของการคิดวิจารณ์ว่า หมายถึง การคิดใคร่ครวญที่ต้องอาศัยเหตุผล ความรู้ และประสบการณ์ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ถูกต้องเหมาะสม แล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้

ทิตนา แชมมณี (2533 : 4) ได้สรุปความหมายของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า คือ การเห็นปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ ต่อจากนั้นคือ การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ โดยยึดหลักเหตุผลเป็นหลักสำคัญ

มลิวลัย สมศักดิ์ (2540 : 11) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดอย่างไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือเพื่อตัดสินใจและนำไปสู่การสรุปเป็นข้อยุติ อย่างสมเหตุสมผลที่ครอบคลุมกระบวนการคิด 6 ขั้นตอน คือ นิยามปัญหา รวบรวมข้อมูล จัดระบบข้อมูล ตั้งสมมติฐาน สรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ และประเมินการสรุปอ้างอิง

วรรณ บุญฉิม (2541 : 4) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างรอบคอบในการตัดสินใจ เพื่อลงสรุปข้อมูลต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการคิด 5 ด้าน แต่ละด้านไม่จำเป็นต้องต่อเนื่องกัน คือ ด้านการนิยามปัญหา ด้านการเลือกข้อมูลสำหรับการแก้ปัญหา ด้านการตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น ด้านการเลือกสมมติฐาน และด้านการลงสรุป

สินชัย เจริญทรัพย์ (2541 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดวิจารณ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาตัดสินใจชี้ขาดเรื่องราว หรือสาเหตุต่างๆ ด้วยเหตุผลเพื่อสรุปเป็นข้อยุติ การคิดวิจารณ์มี 5 ลักษณะ คือ การตระหนักถึงข้อตกลงเบื้องต้น การตีความ การอนุมาน การสรุปความ และการประเมินข้อโต้แย้ง

บุษกร คำคง (2542 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสามารถในการคิดวิจารณ์ หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่แสดงออกมาโดยใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชื่อ หรือการกระทำสิ่งต่างๆ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการสังเกต ความสามารถในการนิรนัย ความสามารถในการอุปนัย และความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น

ดาร์ณี บุญวิก (2543 : 3) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยเหตุผลเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้ง เพื่อตัดสินใจลงสรุปเป็นข้อยุติ อย่างสมเหตุสมผล ประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน คือ ความสามารถในการสรุปอ้างอิง การตระหนักถึงข้อตกลงเบื้องต้น การนิรนัย การตีความและการประเมินข้อโต้แย้ง

เดรสเซล (Beyer. 1985 : 272 ; citing Dressel & Mayhew. 1957 : 179 – 181) เชื่อว่ากระบวนการในการคิดพิจารณาไตร่ตรองนั้นประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้น ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามลำดับ ดังนี้ คือ

1. การนิยามปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อความหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาแล้วสามารถบอกลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และการนิยามปัญหานั้นมีความสำคัญมากสำหรับการอ่านและการฟังเรื่องราวต่างๆ

2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เป็นความสามารถในการพิจารณาและเลือกข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหได้อย่างถูกต้อง และความสามารถนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความคิดที่ใช้ในการแก้ปัญหามากๆ และมีผลกับความสามารถในการมองเห็นว่าอะไร คือปัญหาที่แท้จริง

3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น เป็นความสามารถในการพิจารณาแยกแยะว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้น และข้อความใดไม่ใช่ข้อตกลงเบื้องต้นของข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะว่า ทำให้เห็นความแตกต่างของข้อมูล เพื่อลงความเห็นว่า ควรจะยอมรับหรือไม่

4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน เป็นความสามารถในการกำหนด หรือเลือกสมมติฐานจากข้อความหรือสถานการณ์ให้ตรงกับปัญหาในข้อความหรือสถานการณ์นั้น ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะทำให้มีความรอบคอบและความพยายามในการคิดถึงความเป็นไปได้ของการแก้ปัญห หรือความเป็นไปได้ของสมมติฐาน

5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล เป็นความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับเหตุและผลโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุ ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะทำให้สามารถลงความเห็นว่าได้ตามความจริงจากหลักฐานหรือข้อมูลที่มีอยู่

ยู วัตสัน และแกลเซอร์ (Watson and Glaser. 1964 : 10) ได้กล่าวถึง การคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า ต้องอาศัยความสามารถในด้านทัศนคติ ความรู้ และทักษะในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติในการสืบเสาะซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการเห็นปัญหา และความต้องการที่จะสืบเสาะค้นหาข้อมูล หลักฐานมาพิสูจน์ เพื่อหาข้อเท็จจริง
2. ความรู้ในการหาแหล่งข้อมูลอ้างอิงและการใช้ข้อมูลอ้างอิงอย่างมีเหตุผล
3. ทักษะในการใช้ความรู้ และทัศนคติดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนั้น วัดสัน และแกลเซอร์ ได้สรุปว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยความสามารถต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. การอ้างอิง
2. การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น
3. การนิรนัย
4. การตีความ
5. การประเมินข้อโต้แย้ง

วูลฟลือค (Woolfolk, 1993 : 312) ได้กำหนดรายการทักษะต่างๆ ที่ประกอบกันเป็น การคิดอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 3 กลุ่ม คือ

1. การนิยามและการทำความเข้าใจปัญหา
2. การพิจารณาตัดสินข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา
3. การแก้ปัญหาหรือการลงสรุป

ควอลล์มอลซ์ (Quellmalz, 1985 : 29 – 32) สรุปการคิดอย่างมีวิจารณญาณมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการนิยามปัญหา ตามทฤษฎีของนักจิตวิทยา เป็นการค้นหาคำศัพท์ประกอบที่สำคัญของปัญหา ตรงกับขั้นการทำความเข้าใจตามทฤษฎีของนักปรัชญา ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดคำถามการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหา และการนิยามคำ

2. ขั้นการระบุข้อมูล เนื้อหา และกระบวนการที่จำเป็นในการแก้ปัญหา ตามทฤษฎีของนักจิตวิทยา ตรงกับขั้นการตัดสินความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่นำมาสนับสนุน แหล่งข้อมูล ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ตามทฤษฎีของนักปรัชญา

3. ขั้นการนำข้อมูลมาใช้ประกอบเพื่อการแก้ปัญหาตามทฤษฎีทางจิตวิทยา ตรงกับขั้นการคิดหาเหตุผล ตามทฤษฎีของนักปรัชญา ซึ่งประกอบด้วยการคิดหาเหตุผลเชิงอนุมาน และการคิดหาเหตุผลเชิงอุปมาน

4. ขั้นการประเมินความสำเร็จของคำตอบ ตามทฤษฎีของนักจิตวิทยา ตรงกับขั้นการใช้เกณฑ์ในการตัดสินความเพียงพอของคำตอบตามทฤษฎีของนักปรัชญา

เอ็นนิส (Ennis, 1985 : 45-48) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ดังนี้

1. ทักษะการนิยามปัญหา หมายถึง การระบุจุดสำคัญของประเด็นปัญหา ข้อสรุป ระบุเหตุผล ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏ การตั้งคำถามที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ การระบุ เงื่อนไขข้อตกลงเบื้องต้น

2. ทักษะการตัดสินข้อมูล หมายถึง การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การตัดสินความเกี่ยวข้องกันกับประเด็นปัญหา การพิจารณาความสอดคล้อง

3. ทักษะการอ้างอิงในการแก้ปัญหาและการลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล หมายถึง การอ้างและการตัดสินใจในการสรุปแบบอุปนัย การนิรนัยโดยมีความตรง การทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างน่าเชื่อถือ

ในการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณครั้งนี้ สามารถวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้จากแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณตามแนวคิดของ วัดสันและ แกลเซอร์ ฟอรัม วายเอ็ม (Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal Form Ym. 1964) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Inference) หมายถึง ความสามารถในการลงสรุปของเหตุการณ์หรือข้อความที่กำหนดให้ตามหลักเหตุและผล

2. ความสามารถในการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาจำแนกข้อความว่า ข้อความใดเป็นไปตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้

3. ความสามารถในการนิรนัย (Deduction) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาข้อความเกี่ยวกับเหตุและผลโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุและอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทั้งหมดเพื่อสรุปเป็นผลของข้อความนั้น

4. ความสามารถในการตีความ (Interpretation) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกว่าข้อสรุปใดเป็นไปตามลักษณะคุณสมบัติที่สรุปได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้

5. ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of Argument) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินข้อความที่กำหนดให้ว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ควรหรือไม่ควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เพราะเหตุใด

วัดสันและแกลเซอร์ ได้สร้างและพัฒนาแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยมีแนวคิดว่าการวัดความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณต้องวัดจากความสามารถทั้งหลายที่ประกอบกันเป็นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยที่ความสามารถเหล่านี้อาจคาบเกี่ยว (Overlap) กันบ้าง วัดสันและแกลเซอร์ได้เริ่มพัฒนาแบบทดสอบนี้เมื่อปี ค.ศ.1937 และได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระทั่งในปี ค.ศ.1964 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้แบบทดสอบจนเป็นแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุด (Norris. 1985 : 138) แบบทดสอบดังกล่าวมีชื่อว่า แบบทดสอบวัดสันและแกลเซอร์ ฟอรัม วายเอ็ม (Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal Form Ym.) เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถใช้เวลาประมาณ 50 นาที ใช้ได้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 5

ฉบับ เป็นการทำหนดสถานการณ์ซึ่งอาจเป็นข้อความ ปัญหา ข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวันข้อสรุปควรมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนด ผู้ที่ได้รับการทดสอบจะต้องใช้ความสามารถแต่ละด้านเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความถูกต้องของข้อสรุปที่เสนอให้ การตรวจให้คะแนน มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือตอบมากกว่าหนึ่งข้อในข้อเดียวกันหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน คะแนนของแบบทดสอบคิดจากผลรวมของข้อที่ตอบถูก

จากความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการใช้สติปัญญาตัดสินใจอย่างรอบคอบและมีเหตุมีผลเกี่ยวกับเรื่องราว สถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่ปรากฏ เพื่อสรุปเป็นข้อยุติ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน คือ 1. ด้านการอ้างอิง 2. ด้านการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น 3. ด้านการนิรนัย 4. ด้านการตีความ 5. ด้านการประเมินข้อโต้แย้ง

ลักษณะและพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวข้างต้น จะทำให้บุคคลที่มีความคิดวิจารณ์ญาณมีลักษณะและคุณสมบัติดังนี้ คือ

เครก (Craig, 1966 : 108 –111) กล่าวว่า พฤติกรรมที่เป็นผลจากการคิดวิจารณ์ญาณจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. สามารถใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นการอธิบายเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้
2. สามารถค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
3. มีความคิดว่าเหตุการณ์บางอย่างวิทยาศาสตร์ไม่สามารถอธิบายได้
4. สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล
5. ไม่เชื่อเรื่องจิตวิญญาณหรือโชคกลาง
6. ยอมรับว่าการอธิบายสิ่งต่างๆ ของนักวิทยาศาสตร์อาจถูกต้องในวันนี้ แต่ในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลง
7. ยอมเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อมีหลักฐานใหม่ที่ชัดเจนกว่าเดิม
8. สามารถหาคำตอบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของสิ่งต่างๆ อย่างมีหลักการแทนการเดา
9. ทำการทดลองซ้ำๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง
10. สามารถหาหลักฐานเพิ่มเติมได้เมื่อมีหลักฐานไม่เพียงพอในการสรุปหาข้อเท็จจริง
11. สามารถปรับเปลี่ยนความคิดได้
12. ยินยอมรับการตรวจสอบและคำแนะนำจากผู้อื่น
13. มักถามถึงแหล่งที่มาของความรู้ด้านต่างๆ
14. ไม่เชื่อคำกล่าวของคนอื่นอย่างไม่มีเหตุผล

15. ไม่ยอมรับความเชื่อเมื่อยังไม่มี การพิสูจน์
16. มักถามเกี่ยวกับความเชื่อที่ไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้
17. สามารถตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาเพื่อค้นหาคำตอบ
18. สามารถเสนอวิธีการตรวจสอบสมมติฐาน
19. เล็งเห็นความสำคัญของความรู้ที่เชื่อถือได้
20. เชื่อมั่นในวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ฮัดจิ้นส์ (Hudgins. 1977 : 173 – 206) ได้อธิบายลักษณะของผู้ที่มีความคิดวิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มีความเข้าใจถึงองค์ประกอบสำคัญของข้อโต้แย้ง อธิบายว่าความคิดวิจารณ์ญาณจะไม่เกิดขึ้น ถ้าไม่ตระหนักหรือเข้าใจในสิ่งที่ เป็นข้อโต้แย้ง ดังนั้นจึงต้องมีพื้นฐานของสิ่งก้ำและข้อมูลเพียงพอในการพิจารณาความน่าจะเป็นจริงของข้อโต้แย้ง หรือทำนายผลที่น่าจะเกิดขึ้น

2. สามารถแสวงหาหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้ง หรือข้อสรุปได้ลักษณะนี้มีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจเรื่องราวให้ถูกต้อง มีเหตุผลซึ่งสามารถตรวจสอบหลักฐานตามวิธีการต่อไปนี้

2.1 พิจารณาจากข้อเท็จจริงจากข้อมูลที่สังเกตได้หรือข้อมูลอื่นๆ

2.2 พิจารณาถึงความคลาดเคลื่อนของหลักฐาน ที่จะนำมาประกอบการลงสรุป เช่น ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตอาจจะเชื่อถือไม่ได้ รายงานที่ขาดหลักฐานไม่น่าเชื่อถือ

3. เป็นบุคคลที่สามารถชี้แนะหรือประเมินหลักฐานที่จะนำมาใช้ก่อนจะมีการสรุป ฟังหลักเสียงการสรุปจนกว่าจะมีหลักฐานเพียงพอ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่มีเหตุผล

4. เป็นบุคคลที่สนใจบันทึก และเอาใจใส่ต่อสิ่งที่ไม่ได้กล่าวในข้อโต้แย้งหรือข้อสรุป เพื่อใช้ตรวจสอบข้อตกลงและตีความสิ่งที่ยังคลุมเครือ หรือการสรุปลักษณะต่างๆ ซึ่งอาจจะไม่ได้กล่าวชัดเจนในข้อตกลง

เอ็นนิส (Ennis. 1985 : 144 – 146) มีแนวคิดว่าลักษณะของบุคคลที่มีความคิดวิจารณ์ญาณนั้นบางลักษณะมีความหมายสอดคล้องกับที่ แครก (Craig. 1966 : 108 – 111) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. สามารถเข้าใจความหมายของข้อความ และรู้เรื่องราวที่จะนำมาอ้างเพื่อสนับสนุนเหตุผลและข้อโต้แย้งต่างๆ

2. สามารถพิจารณาตัดสินข้อความที่คลุมเครือในเหตุผลที่เสนอต้องมีความเข้าใจในความหมายของข้อความที่แตกต่างกัน 2 ข้อความ โดยที่ข้อแรกเป็นข้อความที่ยอมรับแล้ว ส่วนอีกข้อความนั้นจะเป็นการนำสิ่งที่ยอมรับมาประยุกต์ใช้ ถ้าข้อความทั้งสองมีความหมาย

ตรงกันก็พิจารณาตัดสินใจว่ามีความสอดคล้องกัน แต่ข้อความนั้นมีความหมายไม่ตรงกันก็พิจารณาตัดสินใจว่ามีความคลุมเครือในเหตุผลที่เสนอ

3. เป็นบุคคลที่สามารถพิจารณา และตัดสินข้อความที่ขัดแย้งซึ่งกันและกันและกันได้เพื่อประโยชน์ในการตัดข้อความที่ขัดแย้งออก ลักษณะเช่นนี้ก็ต้องอาศัยพื้นฐานทางตรรกศาสตร์

4. สามารถพิจารณาและตัดสินข้อความได้ว่ามีข้อมูลเพียงพอหรือไม่
5. สามารถพิจารณาและตัดสินข้อสรุปตามที่มีข้อมูลสนับสนุนได้
6. สามารถพิจารณาและตัดสินข้อความที่เป็นหลักการและนำไปประยุกต์ใช้ได้
7. สามารถพิจารณาและตัดสินข้อความที่สังเกตได้ว่าเชื่อถือได้เพียงใด
8. สามารถพิจารณาและตัดสินเหตุผลในการลงสรุปแบบอนุมานได้
9. สามารถพิจารณาและตัดสินได้ว่าการกำหนดปัญหาแล้วหรือยัง
10. สามารถพิจารณาข้อความที่เป็นข้อตกลงเบื้องต้นได้
11. สามารถพิจารณาว่ามีคำนิยามเพียงพอหรือยัง
12. สามารถพิจารณาข้อความที่กระทำโดยผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน มีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สำหรับงานวิจัยในประเทศได้มีผู้ทำวิจัยไว้หลายท่าน ดังนี้

สุนทรี โคมินและสมิท สัมครการ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและระบบค่านิยมไทยในด้านต่างๆ รวมทั้งตัวแปรเกี่ยวกับเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา กับความเชื่ออำนาจภายนอกตน ทั้งเพศหญิงและเพศชายจากกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จนถึง 80 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 2,469 คน กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพชาวไร่ ชาวนา กรรมกร ค้าขายเล็กน้อย คนขี่สามล้อ ไปจนถึงนักศึกษาและข้าราชการในระดับต่างๆ ปรากฏว่าผู้ที่มีอาชีพชาวไร่ ชาวนา ผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีการศึกษาระดับต่ำ มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่นๆ รวมทั้งผู้ที่รายได้สูง และผู้มีการศึกษาสูงด้วย

ทัศน ทองภักดี (2528 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น ม. 2 พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างเด่นชัด ที่ระดับ 0.05

ดวงเดือน พันธุมนาวิ และคณะ (2529 : 2) ได้ทำการวิจัยในเรื่องการควบคุมสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะของเยาวชนไทย ซึ่งพบว่าความเชื่ออำนาจในตนมี

ความสัมพันธ์กับการถูกรบกวนแบบใช้เหตุผลของเด็กทุกกลุ่ม แต่มีบางกลุ่มเช่น กลุ่มเด็ก
ชนบท และเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ($r = .17$)

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2532 : 292-294) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
สุ่มเลือกมาจากครูในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครชั้นในเขต 9 จำนวน 405 คน
จากการศึกษาพบว่า ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานครมี
ความสัมพันธ์กัน และจิตลักษณะที่เป็นองค์ประกอบด้านบวกของความแปลกแยก 4 ด้าน
ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุน
จากสังคม และทัศนคติต่อสภาพการทำงาน ด้านใดด้านหนึ่งสูงแล้วโดยเฉพาะความเชื่อ
อำนาจภายในตน จะเป็นผู้ที่มีจิตลักษณะด้านอื่นสูงตามด้วย

วันชัย ดนัยตโมนุท (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่
ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 300 คน จากการศึกษพบว่า นักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
สมาธิ ชั้นดี อิทธิบาท 4 รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา และ
ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01

อ้อมเดือน สดมณี (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลของการฝึกอบรมทาง
พุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิผลของครู เพื่อค้นหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ
สูงในการพัฒนาประสิทธิผลการทำงานของครู และต้องการทราบว่าครูลักษณะใดที่จะได้รับ
ประโยชน์จากการฝึกทางพุทธและพฤติกรรมศาสตร์แบบใดมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเป็น
ข้าราชการครูจำนวน 76 คน แบ่งเข้ากลุ่มทดลอง 4 กลุ่ม จากการศึกษพบว่า กลุ่มที่ได้รับการ
ฝึกแบบพุทธจะมีคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน เหตุผลเชิงจริยธรรม สุขภาพจิต และ
ความเชื่อทางพุทธสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

วณิชชา ฤกษ์ศิริ (2540 : 154) ได้ทำการวิจัยผลการใช้ตัวแบบนิทานที่มีต่อการพัฒนา
ความเชื่ออำนาจภายในตน ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน
กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 48 คน จากนั้นทำการวัดระดับสติ
ปัญญาของนักเรียนทั้งหมดแล้วแบ่งสติปัญญาเป็น 3 ระดับ สติปัญญาสูง สติปัญญาปานกลาง
และสติปัญญาต่ำ สุ่มนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาแต่ละระดับเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
อย่างละเท่าๆ กัน ได้กลุ่มทดลอง 24 คน และกลุ่มควบคุม 24 คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้ฟัง
นิทานที่มีตัวแบบความเชื่ออำนาจภายในตน ส่วนกลุ่มควบคุมได้ฟังนิทานที่ไม่มีตัวแบบ

ความเชื่ออำนาจภายในตน จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาแตกต่างกัน มีการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้ฟังนิทานที่มีตัวแบบความเชื่ออำนาจภายในตน มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานที่มีตัวแบบความเชื่ออำนาจภายในตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุขสม โถวเจริญ (2541 : 113) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครโกสุมพิสัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 336 คน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงจะมีความสามารถในการคิดวิจารณญาณสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน

บุษกร คำคง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่ออำนาจภายในตน การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนุก การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

ดารุณี บุญวิก (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยด้านความเชื่ออำนาจภายในตน ความใจกว้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพในการแสดงตัว และความสามารถในการอ่าน มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และปัจจัยด้านความสามารถในการอ่านส่งผลต่อความคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัวและความเชื่ออำนาจภายในตนส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยในประเทศสรุปได้ว่า ตัวแปรเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่าน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนจากสังคม และทัศนคติต่อสภาพการทำงาน ความใจกว้าง บุคลิกภาพในการแสดงตัว การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนุก การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตนของต่างประเทศ มีผู้ทำวิจัยไว้หลายท่าน ดังนี้

โนวิกกี และ ซีเกล (Nowicki and Segal. 1975 : 33 – 37) ได้ศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตนของเด็ก โดยใช้เด็กที่เป็นผิวขาว มีสถานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับกลางค่อนข้างต่ำ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น 12 พบว่าการรับรู้ความเกื้อการุณย์ (Nurturance) ของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการมีความเชื่ออำนาจภายในตน นั่นคือ เด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรับรู้ว่าคุณแม่อบรมเลี้ยงดูตนแบบให้ความรักและให้การสนับสนุน (Supportive) ตนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

อิทเซน (Eitzen. 1975 : 30) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเชื่ออำนาจภายในตน โดยใช้การให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายที่อาศัยอยู่ในที่พักเพื่อฝึกความสัมฤทธิ์ผลกำลังศึกษาอยู่ในระดับที่เทียบเท่ามัธยมต้น โดยเปรียบเทียบกับเด็กอายุเท่ากัน ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของบุคคลจากเชื่ออำนาจภายนอกตนมาเป็นเชื่ออำนาจภายในตน จากผลการวิจัยนี้ แสดงว่า เป็นการให้เบี้ยรางวัลเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม ทำให้ความเชื่ออำนาจภายในตนเปลี่ยนไปอีกด้วย คือ ทำให้ผู้รับกลายเป็นคนที่เชื่ออำนาจภายในตนสูงขึ้น

๘ สตริกแลนด์ (Strickland. 1977 : 255 – 266) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาและสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กกับพ่อแม่ สำหรับปัจจัยประการหลังพบว่าตัวแปรของความเป็นแม่ เช่น ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ยังส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก อย่างมีนัยสำคัญ

รอดเตอร์ (Rotter. 1982 : 18) ได้ศึกษากับนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่ 10 – 12 จาก Purdue Opinion Poll จำนวน 1,000 คน ปรากฏว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญ

มารา (Marra. 1997 : 125) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ รูปแบบการเรียน และความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ โดยผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณสูง นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบการเรียนที่ใช้ในการคิดและลงมือปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีความคิดวิจารณ์ญาณสูง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

จากงานวิจัยของต่างประเทศสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและให้
การสนับสนุน การใช้เบียร์รางวัล สติปัญญา สัมพันธภาพระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ฐานะทาง
เศรษฐกิจและสังคม ความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ และรูปแบบการเรียน มีความสัมพันธ์
กับความเชื่ออำนาจภายในตน ✓

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน มีห้องเรียนทั้งหมด 182 ห้อง และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 7,094 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 435 คน โดยใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) มีวิธีดำเนินการสุ่มดังนี้

1. ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = 0.05$) เมื่อเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรแล้ว ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 378 คน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 297 – 298 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 : 886 – 887)

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) แบ่งโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 11 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 9 โรงเรียน สุ่มโรงเรียนในแต่ละขนาดตามสัดส่วน 30% ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 1

โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 3 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) สุ่มห้องเรียนในโรงเรียนแต่ละขนาดที่ได้จากการสุ่มในขั้นตอนแรกโดยใช้สัดส่วน 20% ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน

2 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 4 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 4 ห้องเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 ห้องเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 435 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ		
โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย	2	95
โรงเรียนขนาดใหญ่		
โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย	2	75
โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา	2	72
โรงเรียนขนาดกลาง		
โรงเรียนสระกะเทียมวิทยาลัย		
โรงเรียนภัทรญาณวิทยา	1	33
โรงเรียนสามพรานวิทยา	1	32
โรงเรียนโพรงมะเดื่อ	1	33
โรงเรียนขนาดเล็ก		
โรงเรียนเพิ่มวิทยา	1	35
โรงเรียนปรกแก้ววิทยา	1	30
	1	30
รวม	12	435

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ และแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ รวม 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที

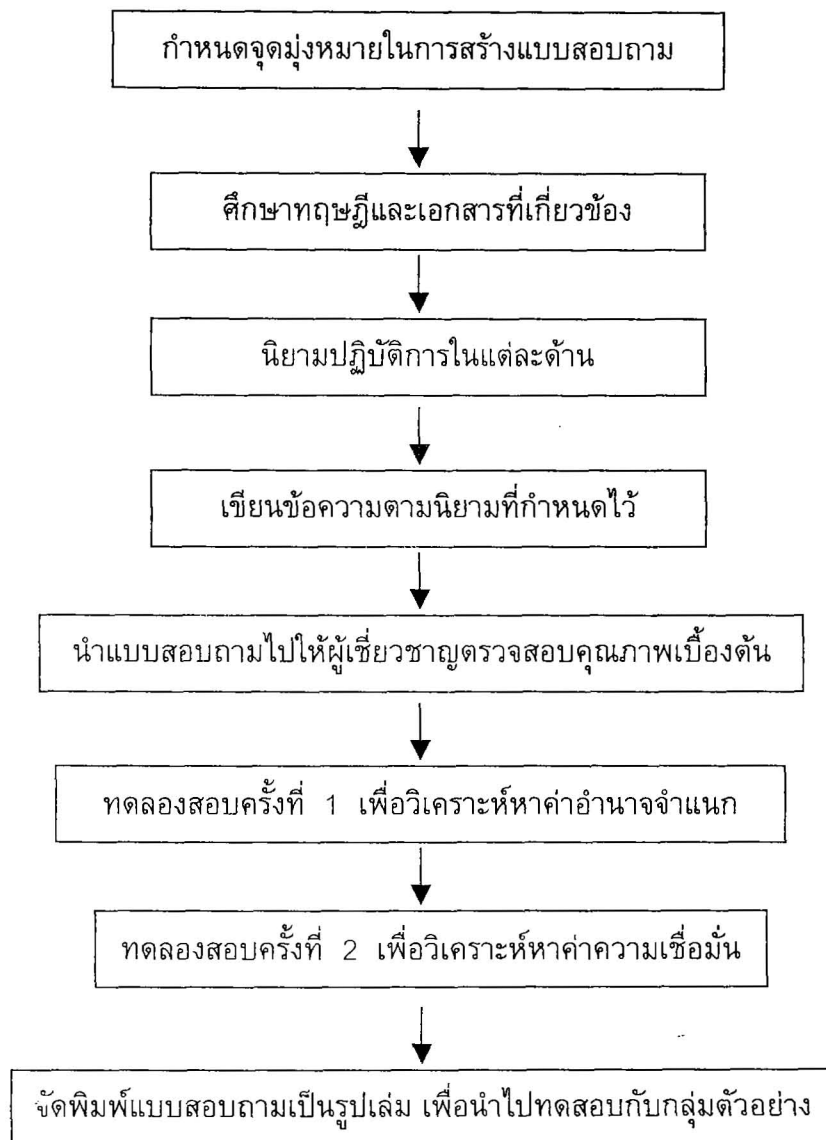
ฉบับที่ 4 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ ชนิด 5 ตัวเลือก ของดาร์นี บัญวิก มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .220 ถึง .787 ค่าความเชื่อมั่น .801 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .225 ถึง .825 โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ตอนละ 4 ข้อ รวมทั้งฉบับมีจำนวน 20 ข้อ กำหนดเวลา 20 นาที

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ได้แก่ แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีรายละเอียดในการสร้างและหาค่าคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

ในการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามภาพประกอบ 2 ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ ประกอบด้วยข้อความทางบวกและทางลบ
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างข้อความจากตำรา ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นิยามปฏิบัติการในแต่ละด้านให้ชัดเจน
4. เขียนข้อความตามนิยามที่กำหนดไว้ ฉบับละ 35 ข้อ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามนิยามที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขภาษาที่ใช้ ซึ่งจะพิจารณาจากค่า IOC ของข้อความแต่ละข้อ โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งผลปรากฏว่า
 - 5.1 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน จำนวน 35 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .60 – 1 คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC ของทุกข้อความเท่ากับ 1
 - 5.2 แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว จำนวน 35 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .60 – 1 คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1
 - 5.3 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 35 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .60 – 1 คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1
6. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อที่ 5 ไปทดลองสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดไร่ขิง และโรงเรียนศรีอยุธยา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 117 คน และได้จับเวลาที่กลุ่มทดลองจำนวน 80 % ใช้ในการทำแบบสอบถามแต่ละฉบับไว้เพื่อใช้ในการทดลองสอบครั้งที่ 2 ต่อไป จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนซึ่งกำหนดการให้คะแนนคือ ถ้าเป็นข้อความทางบวกให้คะแนนเป็น 4,3,2 และ 1 ถ้าเป็นข้อความทางลบให้คะแนนกลับกันคือ ให้คะแนนเป็น 1,2,3 และ 4 จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ (Item analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t – test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากนั้นจึงคัดเลือกข้อความที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

6.1 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 1.556 ถึง 6.678 คัดไว้จำนวน 25 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.469 ถึง 6.678 กำหนดเวลา 10 นาที

6.2 แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง -1.430 ถึง 7.299 คัดไว้จำนวน 25 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.393 ถึง 7.299 กำหนดเวลา 10 นาที

6.3 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 3.786 ถึง 9.699 คัดไว้จำนวน 25 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 5.261 ถึง 9.699 กำหนดเวลา 10 นาที

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 6 ไปทดลองสอบครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดไร่ขิง และโรงเรียนศรีอยุธยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 117 คน ซึ่งเป็นนักเรียนคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองสอบครั้งที่ 1 ทำการตรวจให้คะแนนเช่นเดียวกับข้อที่ 6 เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด ของแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว และแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt})	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของการวัด (S_e)
ความเชื่ออำนาจภายในตน	.8180	± 3.707
บุคลิกภาพในการแสดงตัว	.7753	± 4.055
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	.8944	± 4.033

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 7 มาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบของดาร์ณี บุญวิก เป็นแบบทดสอบเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .220 ถึง .787 ค่าความเชื่อมั่น .801 และค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง .225 ถึง .825 โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ตอนละ 4 ข้อ รวมทั้งฉบับมีจำนวน 20 ข้อ มีรายละเอียดในการหาคุณภาพของแบบทดสอบ คือ นำแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดไร่ขิง และโรงเรียนศรีอยุธยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 117 คน ซึ่งเป็นนักเรียนคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองสอบครั้งที่ 1 ให้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที ทำการตรวจให้คะแนน โดยกำหนดการให้คะแนนคือ ข้อที่ตอบถูกมีค่าเป็น 1 และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบเลยหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันมีค่าเป็น 0 นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ตามวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6571 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดเท่ากับ ± 1.965 จากนั้นนำแบบทดสอบที่ได้มาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่าตนเองมีความเชื่อเช่นนั้นมากน้อยเพียงใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบโดยในแต่ละหมายเลขของระดับความเชื่อมีความหมาย ดังนี้

- 4 เมื่อข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียนมากที่สุด
- 3 เมื่อข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียนมาก
- 2 เมื่อข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียนเป็นบางครั้ง
- 1 เมื่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียน

แบบสอบถาม	ข้อ	ข้อความ	ระดับความเชื่อ			
			4	3	2	1
ความเชื่ออำนาจภายในตน	0)	การทำงานจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวของข้าพเจ้า
	00)	การดูหมิ่นช่วยให้วางแผนชีวิตดีขึ้น
	000)	ถ้าใช้ความพยายามและความตั้งใจก็จะได้สิ่งที่ต้องการ

ในการให้คะแนนแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

- ข้อความทางบวก มีการให้คะแนนดังนี้

ระดับความเชื่อ 1 เท่ากับ	1	คะแนน
ระดับความเชื่อ 2 เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับความเชื่อ 3 เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับความเชื่อ 4 เท่ากับ	4	คะแนน

- ข้อความทางลบ มีการให้คะแนนดังนี้

ระดับความเชื่อ 1 เท่ากับ	4	คะแนน
ระดับความเชื่อ 2 เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับความเชื่อ 3 เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับความเชื่อ 4 เท่ากับ	1	คะแนน

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่าตนเองปฏิบัติเช่นนั้นมากน้อยเพียงใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบโดยในแต่ละหมายเลขของระดับการปฏิบัติมีความหมาย ดังนี้

- 4 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ
- 3 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 2 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัตินานๆ ครั้ง
- 1 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

แบบสอบถาม	ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
			4	3	2	1
บุคลิกภาพในการแสดงตัว	0)	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ
	00)	ข้าพเจ้าชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด
	000)	ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน

ในการให้คะแนนแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

- ข้อความทางบวก มีการให้คะแนนดังนี้

ระดับการปฏิบัติ 1 เท่ากับ	1	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ 2 เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ 3 เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ 4 เท่ากับ	4	คะแนน

- ข้อความทางลบ มีการให้คะแนนดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	1 เท่ากับ	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	2 เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	3 เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	4 เท่ากับ	1	คะแนน

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่าพ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบโดยในแต่ละหมายเลขของระดับการปฏิบัติมีความหมาย ดังนี้

- 4 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนได้รับการปฏิบัติเป็นประจำ
- 3 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนได้รับการปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 2 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนได้รับการปฏิบัตินานๆ ครั้ง
- 1 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยได้รับการปฏิบัติเลย

แบบสอบถาม	ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
			4	3	2	1
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	0)	พ่อและแม่จะอธิบายเหตุผลของการให้รางวัลเมื่อข้าพเจ้าทำดี
	00)	เมื่อทำผิดพ่อและแม่จะลงโทษทันทีโดยไม่ฟังเหตุผล
	000)	พ่อและแม่จะยกย่องชมเชยการช่วยเหลือผู้อื่นของข้าพเจ้า

ในการให้คะแนนแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

- ข้อความทางบวก มีการให้คะแนนดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	1 เท่ากับ	1	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	2 เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	3 เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	4 เท่ากับ	4	คะแนน

- ข้อความทางลบ มีการให้คะแนนดังนี้
ระดับการปฏิบัติ	1 เท่ากับ	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	2 เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	3 เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ	4 เท่ากับ	1	คะแนน

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 20 ข้อ กำหนดเวลา 20 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

ด้านที่ 1 ความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Inference)

- 0) นับวันความต้องการน้ำมันมีแต่จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาน้ำมันสูงขึ้นเรื่อยๆ หากมีการขุดพบปิโตรเลียมจำนวนมากในประเทศไทย
- จากข้อความที่กำหนดให้ ข้อสรุปที่เป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผลมากที่สุดคือข้อใด
- ก. สังคมจะสงบสุข
 - ข. เศรษฐกิจจะดีขึ้น
 - ✓ ค. รัฐจะไม่เก็บภาษี
 - ง. ทุกคนจะมีแต่ความร่ำรวย
 - จ. บ้านเมืองมีแต่ความเจริญก้าวหน้า

ด้านที่ 2 ความสามารถในการตระหนักถึงข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

0) รถโดยสารธรรมดาราคาถูก รถไฟฟ้าบีทีเอสราคาแพง แต่ในช่วงเร่งด่วนคนกรุงเทพฯ นิยมใช้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอส

จากข้อความอะไรเป็นเงื่อนไขทำให้ผู้คนใช้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอส

- ก. ความทันสมัย
- ข. ความปลอดภัย
- ✓ ค. ปัญหาการจราจร
- ง. มลพิษทางอากาศ
- จ. ความสะดวกสบาย

ด้านที่ 3 ความสามารถในการนिरหัย (Deduction)

0) ผู้ที่เข้าวงการดาราทุกคนต้องหน้าตาดี คนหน้าตาดีทุกคนเป็นคนสวย คนสวยส่วนมากเป็นคนรูปร่างดี คนรูปร่างดีบางคนชอบออกกำลังกาย แอนเป็นคนหน้าตาดี

จากข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. แอนเป็นดารา
- ข. แอนมีรูปร่างดี
- ✓ ค. แอนเป็นคนสวย
- ง. แอนชอบออกกำลังกาย
- จ. แอนทำงานในวงการบันเทิง

ด้านที่ 4 ความสามารถในการตีความ (Interpretation)

- 0) กิจการลดความอ้วน การผ่าตัดเพื่อตึงหรือเสริมส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและสถานบริการความงามทุกรูปแบบผุดขึ้นราวกับดอกเห็ด
- จากข้อความที่กำหนดให้สรุปได้ว่าอย่างไร
- ✓ ก. มนุษย์รักสวยรักงาม
 - ข. มนุษย์ไม่มีความพอดี
 - ค. มนุษย์ทำได้ทุกอย่าง
 - ง. ความงามเป็นทรัพย์อย่างหนึ่ง
 - จ. มนุษย์เอาชนะธรรมชาติได้ทุกอย่าง

ด้านที่ 5 ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of Argument)

- 0) ผู้ใหญ่หลายฝ่ายออกมาเตือนถึงอันตรายเกี่ยวกับการแต่งกายของวัยรุ่นยุคนี้ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อสายเดี่ยวหรือเสื้อเกาะอก ในขณะที่วัยรุ่นเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาของแฟชั่น
- จากข้อความที่กำหนดให้ตามหลักเหตุผลแล้ว นักเรียนคิดว่าวัยรุ่นควรแต่งกายเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ควร เพราะทันสมัย
 - ข. ควร เพราะใช้ได้ทุกโอกาส
 - ค. ควร เพราะเหมาะกับอากาศร้อน
 - ✓ ง. ไม่ควร เพราะก่อให้เกิดอันตรายได้
 - จ. ไม่ควร เพราะขัดกับหลักวัฒนธรรมไทย

ในการให้คะแนนแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ให้ข้อที่ตอบถูกมีค่าเป็น 1 และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบเลยหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันมีค่าเป็น 0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขออนุญาตจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ
3. เตรียมเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างและวางแผนดำเนินการสอบล่วงหน้า โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวันละ 2 โรงเรียน ซึ่งในการดำเนินการสอบได้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงแรกให้นักเรียนทำแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า คือ แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตน จากนั้นให้นักเรียนหยุดพัก 5 นาที จึงดำเนินการสอบในช่วงที่สอง คือ แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. การดำเนินการสอบผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบด้วยตนเอง เพื่อจะได้อธิบายให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายในการสอบ ผู้วิจัยได้อธิบายคำชี้แจงในการทำแบบทดสอบและวิธีการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบแต่ละฉบับ
5. นำแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for WINDOW เพื่อคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (CV) และทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน
3. แปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการคำนวณค่าสถิติพื้นฐานและจากการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน
4. เปรียบเทียบความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (CV)

5. แปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน

6. แปลความหมายของค่านำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 249 อ้างอิงจาก Rowinelli and Hambleton, 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216 อ้างอิงจาก Edwards. 1957 : 152-154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

\bar{X}_H แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

\bar{X}_L แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ

1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197-198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถาม

1.5 หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (Standard Error of Measurement) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 185)

$$S_E = \pm S\sqrt{1-r_{tt}}$$

เมื่อ	S_E	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด
	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (CV)

2.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 314)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนชุด X กับคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด X แต่ละตัว ยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด Y แต่ละตัว ยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test

(ชูศรี วงศ์รัตนะ.2541 : 317)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}} \quad ; df = N-2$$

เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงแบบที
 r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา

สายยศ. 2540 : 331)

$$R_{y.12\dots k} = \sqrt{\beta_1 r_{y1} + \beta_2 r_{y2} + \dots + \beta_k r_{yk}}$$

เมื่อ $R_{y.12\dots k}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง
 ตัวแปรตาม (y) กับตัวแปรอิสระ (1),
 (2),..., (k)
 β_k แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระตัวที่ k
 r_{yk} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง
 ตัวแปรตาม (y) กับตัวแปรอิสระ (k)

2.5 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้สูตร

F-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 337)

$$F = \frac{R^2}{1-R^2} \cdot \frac{N-k-1}{k} \quad ; \quad df_1 = k, df_2 = (N-k-1)$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F - Distribution)
	R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2.6 หาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score weight) โดยใช้สูตร

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 346)

$$b_j = \beta_j \frac{S_y}{S_j}$$

เมื่อ	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนดิบ
	β_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	S_j	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรอิสระตัวที่ i
	S_y	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม

2.7 ทดสอบนัยสำคัญของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ โดยใช้ t-test
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 344)

$$t = \frac{b_i}{SE_{b_i}} \quad ; \quad df = N - k - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบทีของค่าน้ำหนักความสำคัญ ในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	b_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของ ตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	SE_{b_i}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความ สำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

(ในการวิจัยครั้งนี้สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือและทดสอบสมมติฐาน คำนวณโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for WINDOWS)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X_1	แทน	บุคลิกภาพในการแสดงตัว
X_2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
X_3	แทน	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
Y	แทน	ความเชื่ออำนาจภายในตน
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	แทน	สัมประสิทธิ์ของการกระจาย
R	แทน	สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดในรูปคะแนนดิบ
t	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์ด้วย t -test
F	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์ด้วย F -test

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและความเชื่ออำนาจภายในตน
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัย

แต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและความเชื่ออำนาจภายในตน จากการนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 435 คน ได้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและความเชื่ออำนาจภายในตน

ตัวแปร	จำนวนข้อ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S	CV
X_1	25	100	71.55	9.86	13.78
X_2	25	100	76.09	11.32	14.88
X_3	20	20	10.87	3.85	35.42
Y	25	100	76.58	9.16	11.96

จากตาราง 3 ปรากฏว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัว (X_1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (X_2) และความเชื่ออำนาจภายในตน (Y) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 4 ระดับ พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตน (Y) มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 76.58 แสดงว่านักเรียนปฏิบัติตามข้อความในแบบสอบถามนั้นมากที่สุด รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (X_2) มีคะแนนเฉลี่ย 76.09 และบุคลิกภาพในการแสดงตัว (X_1) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 71.55 อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของบุคลิกภาพในการแสดงตัวก็ยังอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (X_3) มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 10.87 ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยที่เกินครึ่งของคะแนนเต็ม แสดงว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย มีค่าอยู่ระหว่าง 11.96 – 14.88 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (X_2) มีการกระจายของคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือบุคลิกภาพในการแสดงตัว (X_1) และความเชื่ออำนาจภายในตน (Y) มีการกระจายของคะแนนต่ำสุด ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย 35.42

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	Y
X ₁	1.00	.598**	.625**	.561**
X ₂		1.00	.511**	.643**
X ₃			1.00	.505**
Y				1.00
R = .690		R ² × 100 = 47.50		F = 130.211**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง .505 ถึง .643 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน มีค่าอยู่ระหว่าง .505 ถึง .643 ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนมากที่สุด รองลงมาคือบุคลิกภาพในการแสดงตัว และการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับความเชื่ออำนาจภายในตน ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันเท่ากับ .690 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้าน วัดรวมกับความเชื่ออำนาจภายในตนเท่ากับ 47.50 เปอร์เซนต์

3. คำน้่าหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 คำน้่าหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน

ตัวแปร	b	SE _{bi}	t
X ₁	.184	.046	4.044**
X ₂	.361	.036	10.001**
X ₃	.363	.109	3.332**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ปรากฏว่า คำน้่าหนักความสำคัญของปัจจัยด้านบุคลิกภาพใน
การแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลต่อ
ความเชื่ออำนาจภายในตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สังเกตความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย
2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

สังเกตความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยบางประการมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม
2. ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม รวมจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 435 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) มีค่าอยู่ระหว่าง 2.809 ถึง 6.678 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8180 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ ± 3.707

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) มีค่าอยู่ระหว่าง 2.389 ถึง 7.254 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7753 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ ± 4.055

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) มีค่าอยู่ระหว่าง 3.786 ถึง 9.699 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8944 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ ± 4.033

ฉบับที่ 4 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบของดาร์ณี บุญวิก มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง .225 ถึง .825 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .220 ถึง .787 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .801 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 117 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6571 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดเท่ากับ ± 1.965

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือราชการจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ
3. เตรียมเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างและวางแผนดำเนินการสอบล่วงหน้า โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวันละ 2 โรงเรียน ซึ่งในการดำเนิน

การสอบจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงแรกให้นักเรียนทำแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า คือ แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตน จากนั้นให้นักเรียนหยุดพัก 5 นาที จึงดำเนินการสอบในช่วงที่สอง คือ แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4. การดำเนินการสอบผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบด้วยตนเอง เพื่อจะได้อธิบายให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายในการสอบ ผู้วิจัยได้อธิบายคำชี้แจงในการทำแบบทดสอบและวิธีการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบแต่ละฉบับ

5. นำแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและความเชื่ออำนาจภายในตน
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 4 ระดับ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 71.55 – 76.58 โดยความเชื่ออำนาจภายในตนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และบุคลิกภาพในการแสดงตัวมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิด 5 ตัวเลือก มีคะแนนเฉลี่ย 10.87 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายอยู่ระหว่าง 11.96 – 14.88 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีการกระจายของคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือบุคลิกภาพในการแสดงตัว และความเชื่ออำนาจภายในตน มีการกระจายของคะแนนต่ำสุด ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย 35.42

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง .505 ถึง .643 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่ออำนาจภายในตน มีค่าอยู่ระหว่าง .505 ถึง .643 ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลิกภาพในการแสดงตัว และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำที่สุด สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับความเชื่ออำนาจภายในตน ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันเท่ากับ .690 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้าน วัดรวมกับความเชื่ออำนาจภายในตนเท่ากับ 47.50 เปอร์เซนต์

3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน คือ บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กับความเชื่ออำนาจภายในตน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .690 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยบางประการมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม แสดงว่าการที่นักเรียนจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนได้ดีนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับสตรีกแลนด์ (Strickland, 1977 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักเป็นผู้มีอารมณ์ดี ไม่โกรธง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย มีการทำงานที่เป็นระบบใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน มีความรอบคอบในการตัดสินใจ และสอดคล้องกับ ทศนา ทองภักดี (2528 : 76-78) ที่ทำการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย เนื่องจากบิดามารดาต้องมีการอธิบายเหตุผลของการกระทำ ให้อิสระเด็กตามสมควรในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการให้รางวัลและการลงโทษที่เหมาะสม มีความคงเส้นคงวาในการฝึกวินัย เมื่อเด็กทำความดีหรือทำถูกต้องก็จะได้รับรางวัล ถ้าทำผิดก็จะถูกลงโทษอย่างสม่ำเสมอ เด็กจะรู้สึกว่าการได้รับ

รางวัลหรือลงโทษเกิดจากการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่ออำนาจภายในตนให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขสม โถวเจริญ (2541 : 113) ที่พบนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบรมราชชนนีภาคใต้ ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง จะมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดารุณี บุญวิก (2543 : 47) ที่พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในการแสดงตัวและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. คำนำหน้าความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน ปรากฏว่า คำนำหน้าความสำคัญของปัจจัยทุกด้าน ได้แก่ บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม ซึ่งสอดคล้องกับเครก (Craig, 1966 : 108-111) ที่ได้สรุปพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งแสดงออกคล้ายกับผู้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่หาความรู้ พยายามพิสูจน์สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ไม่เชื่อในสิ่งที่ไม่มีความหมาย และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของมารา (Mara, 1997 : 1215) ที่พบว่าบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงด้วยเช่นกัน เนื่องจากบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะเป็นบุคคลที่มีเหตุผล มีความคิดที่รอบคอบ มีความพยายาม ซึ่งลักษณะพฤติกรรมดังกล่าว จะมีความใกล้เคียงกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน คือ มีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุมีผล รอบคอบ การทำงานเป็นระบบ เห็นคุณค่าและความพยายามของตน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โนวิกกีและซีเกล (Nowicki and Segal, 1975 : 33-37) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาที่ให้อิสระในการตัดสินใจ ให้อภัยและสนับสนุนด้วยเหตุและผล จะส่งผลให้เด็กเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน เพราะเด็กสามารถที่จะคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ผลของการกระทำที่เกิดขึ้นจึงเกิดมาจากตัวของเด็กเอง ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นกับตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แช (บุษกร ดำคง, 2542 : 96 อ้างอิงมาจาก Thie, 1999 : 115) ที่พบว่าบุคลิกภาพในการแสดงตัว ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัวจะเป็นคนที่กล้าแสดงออก ชอบพบปะผู้คน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ชอบการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความรอบคอบใน

การทำงานเหตุมีผล ยอมรับความผิดพลาดหรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีความเชื่ออำนาจภายในตน

✓ จากผลการวิจัยครั้งนี้ถ้าต้องการพยากรณ์ความเชื่ออำนาจภายในตน ควรเลือกใช้ปัจจัย ทั้ง 3 ด้าน คือ บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ เพราะปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ✓ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครู อาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการที่จะนำ ปัจจัยเหล่านี้มาส่งเสริม วางแผนและพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งก่อให้เกิดการ แสวงหาความรู้ มีความพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ควรส่งเสริมและนำปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายใน ตน เช่น บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียน ได้เกิดการแสวงหาความรู้ มีความพยายามเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลองกับตัวแปรที่ส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตน เพื่อศึกษา หรือยืนยันว่าตัวแปรเหล่านั้นส่งผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนจริง

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนกับกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้น ต่างๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ดวงเดือน แซ่ตั้ง. (2532). *อิทธิพลของการใช้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจภายในของเด็กก่อนวัยรุ่น*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2520). *รายงานการวิจัย เรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____ (2524). *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2527). *สรุปคำบรรยาย เรื่อง โครงการพัฒนาทัศนคติและจริยธรรมของข้าราชการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- ✓ ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ. (2529). *รายงานการวิจัย เรื่อง การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ✓ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก. (2520). *รายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดารุณี บุญวิก. (2543). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลก เรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ✓ ทศนา ทองภักดี. (2528). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในของเด็กวัยรุ่นไทย*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทศนา แคมมณี. (2533). "การพัฒนากระบวนการคิด," *วารสารศึกษารุงเทพ*. 12 : 1 – 5 ; กันยายน.

ธีระพร อุวรรณโณ. (2530). *จริยธรรมกับการศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นริศวี ปรารมภ์. (2539). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นใน*

กรุงเทพฯ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (พฤศจิกายนค.ศ. 1996). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2539,กรกฎาคม). *การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบ*

มาตราส่วนประมาณค่า. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

2(1) : 64 – 70.

บุษกร ดำรง. (2542). *ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมี*

วิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษา

ปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

มลิวลัย สมศักดิ์. (2540). *รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน*

ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.

(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

รัชนิกร เศรษฐโร. (2533). *โครงสร้างและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :

สุวีรียาสาน.

_____. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

_____. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีรียาสาน.

_____. (2542). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : สุวีรียาสาน.

วณิชชา ฤกษ์ศิริ. (2540). *ผลการใช้ตัวแบบนิทานที่มีต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตน*

ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วรรณา บุญจิม. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านเหตุผลกับความสามารถใน*

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์

กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วันชัย ดนัยโตโมนุท. (2536). *คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดปทุมธานี*. ปรินญาณีพนธ์ วท.ม. (พฤศจิกายน ๒๕๓๖). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.

ไวยัช เจียมบรรจง. (2522). *จิตวิทยาสังคม. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร*.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2532). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู
สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สินชัย เจริญทรัพย์. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดวิจารณ์ญาณ ความสามารถในการ
คิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร*.
ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. วิทยาลัยครูรำไพพรรณี
สุโขทัย โถวเจริญ. (2541). *ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภาคใต้*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

✓ สุนทรี โคมินและสมิท สมัครการ. (2522). *ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการ
สำรวจวัด*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุชา จันทรเอม. (2539). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อมร ลิมนานทร. (2530). *การศึกษาความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับบทบาทของตัวละคร
ในเรื่องมหาเวทสันดรชาดกกัณฑ์กุมาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
ในกลุ่ม 9/6*. ปรินญาณีพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

อ้อมเดือน สดมณี. (2536). *ผลของการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและ
ประสิทธิผลของครู*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- Ausubel, D.P. (1968). *Education Psychology : A Cognitive View*. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc.
- Beyer, B.K. (1985). "Teaching Critical Thinking : A Direct Approach," *Social Education*. 41(3) : 272 ; April.
- Craig G.L. (1966). *Human Development*. 2 nd. Boston : Houghton Miff Company.
- Crown, Douglas P. (1979). "Internal Versus External Control of Reinforcement," *The Experimental Study of Personality*. University of Waterloo Ontario, Canada.
- Eitzen, D.S. (1975). "The Effects of Behavior Modification on the Attitudes of Delinquents," *Behavior Research and Therapy*. 13 : 295 – 299.
- Ennis, Robert H. (1985). "A Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skills". *Educational Leadership*. 43(2) : 45,144-146 .October.
- Eysenck, H.J. (1971). *The Structure of Human Personality*. London : Methuen Co.,Ltd.
- Hollander, Edwin P. (1981). *Principle and Method of Social Psychology*. London : Oxford University Press.
- Hudgins, Bryce B. (1977). *Learning and Thinking*. Illinois : F.E. Peacock Publishers.
- Hurlock, Elizerbeth B. (1978). *Child Development*. 6th (ed). Auckland : Mc Graw Hill. International Book.
- Jung, C.G. (1959). *Psychological Types*. London Routledge's Kegan Paul Ltd.
- Lefcourt, Herbert M. (1990). "Locus of Control," *Measures of Personality and Psychological Attitudes*. San Diego : California Academic Press Limited.
- Mara, S.E. (1997). An Exploration of Critical Thinking, Learning Style, Locus of Control and Environmental Perception in Baccaalaurate Nursing student. *Dissertation Abstracts International*. 58 (3) : 1215 ; September.
- Mc Ghee, Paul E. & Crandall, Virginia C. (1968). "Beliefs in Internal External Control of Reinforcements & Academic Performance," *Child Development*, 39 : 92-93.
- Moursund, J.P. (1976). *Learning and Learner*. Monterey California : Book Cole Publishing Company.

Norris, S.P. (1985). "Synthesis of Research on Critical Thinking," *Education Leadership*. 42(8) :36-39, May.

Nowicki, Stephen Jr. and Wed Segal. (1975) . "Perceived Parental Characteristics, Locus of Control Orientation, and Behavioral Correlates of Locus of Control," *Development Psychology*. 70(1) : 33-37. >

Quellmalz, Edys S. (1985). Needed : Better Method for Testing Higher – Order Thinking Skills," *Educational Leadership*. 43(2) : 29-32 . October.

Roger, Dorothy. (1972). *Issues in Adolescent Psychology*. New York, Meredith Corporation.

Rotter, Julian B. (1982). "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," *The Development and Applications of Social Learning Theory*. 169-283.

Russell, David H. (1956). *Children's Thinking*. New York : Onion and Company.

Solomon, D. & M.I. Oberlander. (1974). "Locus of Control in the Classroom," *in Psychological Concepts in the Classroom*. Edited by Richard H. Coop and Kinnard White. New York : Harper and Row Publishers.

Strickland, B.R. (1977). "Internal – External Control of Reinforcement" *in Personality Variables in Social Behavioral*. Edited by Thomas Blass .New York : John Wiley and Son.

Watson, Goodwin & Edward M. Glaser. (1964). *Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal : Form Ym*. New York : Harcourt Brace, and World.

———. (1964). *Critical Thinking Appraisal Manual for Forms Ym and Zm*. New York : Harcourt, Brace and World. Inc.

Woolfolk, Anita E. (1993). *Education Psychology*. Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon.Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	21	.80	ตัดออก
4	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	ตัดออก	25	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	26	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	27	.60	ตัดออก
10	1.00	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	31	.80	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	32	1.00	คัดเลือกไว้
15	.80	ตัดออก	33	.60	ตัดออก
16	1.00	คัดเลือกไว้	34	1.00	คัดเลือกไว้
17	1.00	คัดเลือกไว้	35	1.00	คัดเลือกไว้
18	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	21	.60	ตัดออก
4	1.00	คัดเลือกไว้	22	.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	23	.80	คัดเลือกไว้
6	.80	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	25	.80	คัดเลือกไว้
8	.60	ตัดออก	26	.80	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	27	.80	คัดเลือกไว้
10	.80	คัดเลือกไว้	28	.80	คัดเลือกไว้
11	.80	คัดเลือกไว้	29	.80	คัดเลือกไว้
12	.80	คัดเลือกไว้	30	.80	ตัดออก
13	.60	ตัดออก	31	.60	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	32	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	33	1.00	คัดเลือกไว้
16	.80	คัดเลือกไว้	34	1.00	คัดเลือกไว้
17	.60	ตัดออก	35	1.00	คัดเลือกไว้
18	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	19	.80	ตัดออก
2	1.00	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	21	1.00	คัดเลือกไว้
4	.80	ตัดออก	22	.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	23	.80	คัดเลือกไว้
6	.80	ตัดออก	24	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	26	.60	ตัดออก
9	1.00	คัดเลือกไว้	27	.80	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	31	1.00	คัดเลือกไว้
14	.60	ตัดออก	32	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	33	1.00	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	34	1.00	คัดเลือกไว้
17	1.00	คัดเลือกไว้	35	1.00	คัดเลือกไว้
18	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจภายในตน บุคลิกภาพ
ในการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ข้อ	ความเชื่ออำนาจภายในตน	บุคลิกภาพในการแสดงตัว	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
	t	t	t
1	4.205**	2.97**	5.545**
2	1.556	6.288**	7.141**
3	3.524**	3.546**	5.369**
4	2.469	2.903**	7.771**
5	4.818**	4.029**	6.788**
6	3.718**	-1.430	8.499**
7	3.904**	3.245**	5.782**
8	3.978**	4.598**	5.261**
9	4.285**	4.143**	4.964**
10	2.886**	5.114**	5.818**
11	5.156**	4.614**	4.143**
12	3.343**	3.727**	6.886**
13	5.937**	2.393**	5.423**
14	5.683**	4.064**	8.188**
15	4.539**	4.595**	6.869**
16	1.765	3.260**	6.321**
17	4.906**	1.180	6.773**
18	6.643**	7.299**	4.498**
19	5.774**	2.825**	6.026**
20	6.190**	4.958**	6.209**
21	6.678**	3.437**	6.959**
22	6.317**	-1.211	6.054**
23	4.678**	2.685**	9.699**
24	4.504**	1.659	4.493**
25	1.602	3.718**	7.358**

ตาราง9(ต่อ)

ข้อ	ความเชื่ออำนาจภายในตน	บุคลิกภาพในการแสดงตัว	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
	t	t	t
26	1.808	6.023 ^{**}	5.704 ^{**}
27	2.040 [*]	4.117 ^{**}	5.278 ^{**}
28	3.450 ^{**}	4.122 ^{**}	3.786 ^{**}
29	5.582 ^{**}	5.409 ^{**}	6.230 ^{**}
30	5.019 ^{**}	2.552 [*]	5.489 ^{**}

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

^{*} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่าตนเองมีความเชื่อเช่นนั้นมากน้อยเพียงใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อสอบโดยในแต่ละหมายเลขของระดับความเชื่อมีความหมาย ดังนี้

- 4 เมื่อข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียนมากที่สุด
- 3 เมื่อข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียนมาก
- 2 เมื่อข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียนเป็นบางครั้ง
- 1 เมื่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเชื่อ			
		4	3	2	1
0)	การทำงานจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวของข้าพเจ้า	...	✓
00)	สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าเป็นเพราะโชคชะตา	✓	...
000)	การดูหม่อมช่วยให้ชีวิตข้าพเจ้าดีขึ้น	✓

จากตัวอย่าง

- ข้อ (0) จากคำตอบ 3 แสดงว่านักเรียนมีความเชื่อมากกว่าการทำงานจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวของนักเรียนเอง
- ข้อ (00) จากคำตอบ 2 แสดงว่านักเรียนมีความเชื่อเป็นบางครั้งว่าสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเองเป็นเพราะโชคชะตา
- ข้อ (000) จากคำตอบ 4 แสดงว่านักเรียนมีความเชื่อมากที่สุดว่าการดูหม่อมช่วยให้ชีวิตของนักเรียนดีขึ้น

แบบทดสอบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเชื่อ			
		4	3	2	1
1	การทำงานจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวของข้าพเจ้า
2	การเรียนจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวข้าพเจ้าเอง
3	การที่ข้าพเจ้าได้รับเลือกเป็นตัวแทนห้องเพราะความสามารถของตนเอง
4	การที่ข้าพเจ้าสอบได้คะแนนดีเป็นเพราะความบังเอิญ
5	การมีเพื่อนฝูงมากเป็นเพราะความมีน้ำใจของข้าพเจ้า
6	การดูหมองช่วยให้ชีวิตข้าพเจ้าดีขึ้น
7	ความร่ำรวยเกิดจากการทำบุญไว้ในชาติก่อน
8	หากข้าพเจ้าขยันอ่านหนังสือจะสามารถทำข้อสอบได้ดี
9	การประสบความสำเร็จของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น
10	สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของข้าพเจ้ากำหนดโดยบุคคลผู้มีอำนาจ
11	ดวงชะตาของข้าพเจ้าเป็นสิ่งที่กำหนดชีวิต
12	ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง
13	การขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยให้ประสบผลสำเร็จ
14	การที่สอบได้คะแนนดีเพราะการขอพรจากสิ่งที่ตนนับถือ
15	การอธิษฐานช่วยให้สิ่งต่างๆดีขึ้น
16	ปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้โดยใช้สติปัญญาของตนเอง
17	การเจ็บป่วยเกิดจากเคราะห์กรรม
18	ความเจริญก้าวหน้าของชีวิตเนื่องมาจากความพยายามของตนเอง
19	การมีเพื่อนน้อยเป็นเพราะพรหมลิขิต
20	ถ้าสวดมนต์ทุกวันจะทำให้ได้ทุกอย่างที่ต้องการ
21	การขยันทำงานอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ชีวิตดีขึ้น
22	ถ้าใช้ความพยายามและความตั้งใจก็จะได้สิ่งที่ต้องการ
23	ชื่อของคนเรามีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของชีวิต
24	ความสุขสบายเกิดจากบารมีที่มีอยู่
25	ข้าพเจ้าสามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้

แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่าตนเองปฏิบัติเช่นนั้นมากน้อยเพียงใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อสอบโดยในแต่ละหมายเลขของระดับการปฏิบัติมีความหมาย ดังนี้

- 4 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ
- 3 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 2 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัตินานๆ ครั้ง
- 1 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
0)	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน	✓
00)	ข้าพเจ้าชอบฟังคนอื่นพูดมากกว่าพูดเอง	...	✓
000)	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ	✓

จากตัวอย่าง

- ข้อ (0) จากคำตอบ 1 แสดงว่านักเรียนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน
- ข้อ (00) จากคำตอบ 3 แสดงว่าบ่อยครั้งที่นักเรียนฟังคนอื่นพูดมากกว่าพูดเอง
- ข้อ (000) จากคำตอบ 4 แสดงว่านักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เป็นประจำ

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าชอบการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น
2	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะเข้าไปพูดกับคนอื่น
3	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ
4	ข้าพเจ้ามักตื่นเต้นเมื่อต้องพูดในที่ประชุม
5	ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
6	ข้าพเจ้าพอใจที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ
7	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกประเภท
8	ข้าพเจ้าชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด
9	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดเมื่อต้องทำงานร่วมกับคนจำนวนมาก
10	ข้าพเจ้าชอบทำให้บุคคลรอบข้างสบายใจ
11	ข้าพเจ้าชอบการทำงานคนเดียว
12	ข้าพเจ้าชอบทำหน้าที่พิธีกร
13	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจเมื่อต้องตอบคำถามอาจารย์
14	ข้าพเจ้าชอบเป็นตัวแทนของกลุ่มออกไปรายงานหน้าชั้น
15	ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับคนแปลกหน้าได้อย่างสบายใจ
16	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายเมื่อได้เป็นผู้นำ
17	ข้าพเจ้าอารมณ์ดีอยู่เสมอ
18	ข้าพเจ้ามักเงียบขรึม ไม่ค่อยพูดกับใคร
19	ข้าพเจ้ากลัวทักท้วงเมื่อครูสอนผิด
20	เมื่อมีคนมาซักถาม ข้าพเจ้าจะโมโหทันที
21	การทำงานในแนวทางเดิมๆ ทำให้ข้าพเจ้าสบายใจ
22	การพบเพื่อนใหม่เป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าลำบากใจ
23	เมื่อมีงานรื่นเริงข้าพเจ้าจะเข้าร่วมงาน
24	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อเมื่อมีงานสังสรรค์
25	เมื่ออยู่กับคนแปลกหน้า ข้าพเจ้ารู้สึกกังวล

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 25 ข้อ กำหนดเวลา 10 นาที ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่าพ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย

✓ ลงในข้อสอบโดยในแต่ละหมายเลขของระดับการปฏิบัติมีความหมาย ดังนี้

- 4 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนได้รับการปฏิบัติเป็นประจำ
- 3 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนได้รับการปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 2 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนได้รับการปฏิบัตินานๆ ครั้ง
- 1 เมื่อข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยได้รับการปฏิบัติเลย

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
0)	พ่อและแม่จะอธิบายเหตุผลของการให้รางวัลแก่ข้าพเจ้า	✓	...
00)	พ่อแม่ไม่ฟังเหตุผลของการกระทำของข้าพเจ้า	✓
000)	เมื่อมีข้อโต้แย้งพ่อและแม่จะให้ข้าพเจ้ากล่าวชี้แจงเหตุผล	✓

จากตัวอย่าง

- ข้อ (0) จากคำตอบ 2 แสดงว่านานๆ ครั้งพ่อและแม่จะอธิบายเหตุผลของการให้รางวัล
- ข้อ (00) จากคำตอบ 1 แสดงว่าเมื่อนักเรียนทำสิ่งใด พ่อแม่จะไม่ฟังเหตุผลของการกระทำนั้น
- ข้อ (000) จากคำตอบ 4 แสดงว่าเมื่อมีข้อโต้แย้งพ่อและแม่จะให้ให้นักเรียนกล่าวชี้แจงเหตุผลเป็นประจำ

แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1	พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลของการให้รางวัลแก่ข้าพเจ้า
2	เมื่อถูกทำโทษพ่อแม่จะอธิบายถึงสาเหตุของการทำโทษ
3	พ่อแม่และแม่ลงโทษข้าพเจ้าเกินกว่าเหตุ
4	เมื่อข้าพเจ้าทำความดีพ่อแม่จะกล่าวชมเชย
5	พ่อแม่และแม่ลงโทษข้าพเจ้าโดยที่ไม่ทราบว่าเป็นเรื่องใด
6	เมื่อข้าพเจ้าสอบได้คะแนนดีพ่อแม่จะเพิกเฉยไม่สนใจ
7	พ่อแม่แบ่งงานบ้านให้ข้าพเจ้าทำตามความสามารถอย่างเหมาะสม
8	เมื่อข้าพเจ้าเสียมารยาทพ่อแม่จะให้ข้อคิดถึงการกระทำนั้น
9	พ่อแม่และแม่จะอธิบายถึงสาเหตุของการให้ข้าพเจ้าทำตามคำสั่ง
10	พ่อแม่และไม่ฟังเหตุผลของการกระทำของข้าพเจ้า
11	พ่อแม่และแม่จะอธิบายสาเหตุของการให้เงินเป็นค่าใช้จ่ายแก่ข้าพเจ้า
12	เมื่อข้าพเจ้าสอบตกพ่อแม่จะให้กำลังใจ
13	พ่อแม่และแม่ให้ข้าพเจ้าทำงานเกินกว่าเหตุ
14	เมื่อข้าพเจ้าทำของในบ้านเสียหายพ่อแม่จะดักเตือนอย่างมีเหตุผล
15	พ่อแม่และแม่ให้ข้าพเจ้าเลิกคบเพื่อนโดยไม่อธิบายสาเหตุ
16	พ่อแม่และแม่จะยกย่องชมเชยข้าพเจ้าในเรื่องการทำความดี
17	เมื่อข้าพเจ้ามีเรื่องทะเลาะวิวาทพ่อแม่จะลงโทษทันทีโดยไม่ฟังเหตุผล
18	พ่อแม่ตัดสินปัญหาอย่างสมเหตุสมผล
19	เมื่อข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพ่อแม่และแม่จะลงโทษทันทีโดยไม่ฟังเหตุผล
20	เมื่อทำผิดพ่อแม่จะลงโทษทันทีโดยไม่ฟังเหตุผล
21	พ่อแม่และแม่จะสนับสนุนการทำความดีของข้าพเจ้า
22	ถ้าข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลาจะถูกลงโทษทันที
23	เมื่อสอบตกพ่อแม่จะว่ากล่าวอย่างรุนแรง
24	พ่อแม่และแม่จะอธิบายถึงสาเหตุของการที่ข้าพเจ้าต้องตั้งใจเรียน
25	เมื่อข้าพเจ้าไม่สบายใจพ่อแม่จะเพิกเฉยไม่สนใจ

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวอุษา ธนาบุญฤทธิ์
วัน เดือน ปี เกิด	2 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	115 หมู่ 4 ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี 76110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสระกะเทียมวิทยาคม อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2539	ค.บ. (คณิตศาสตร์) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ